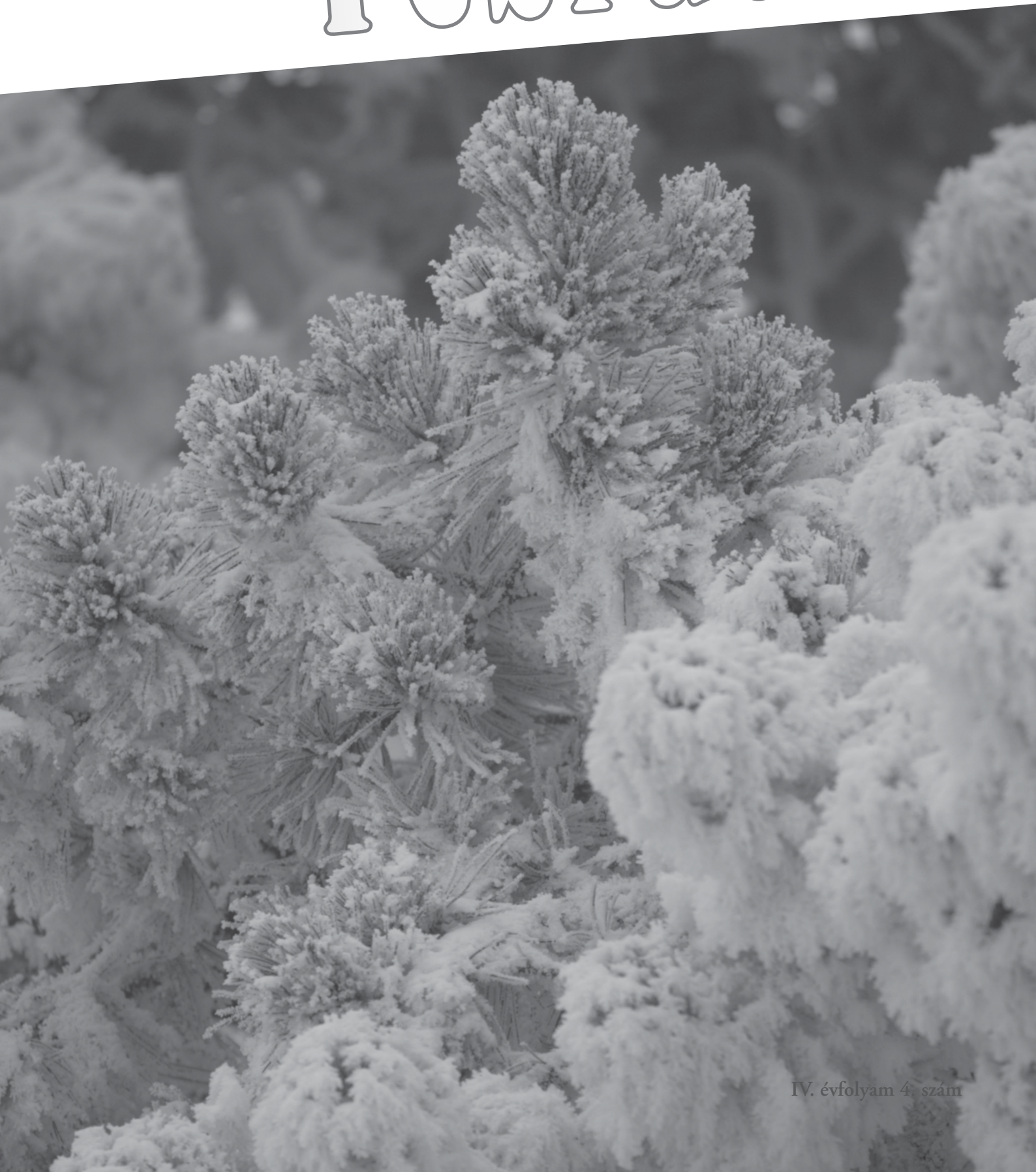

ÚSÁG

Februári

TARTALOM

ISKOLAI ÉLET

Meghívó a leendő első osztályosok szüleinek 2
Bazár 2010

Tóth Orsolya Enikő beszámolója 3
Teljes pénzügyi elszámolás 4

Művészeti bemutató 2010

Hadabás Éva és a szaktanárok összefoglalója 5

Ez itt a reklám helye!

Százalékszámítás és gazdasági alapok epocha,
6. osztály 6

„...csoda látni, ahogy tanulnak!”

Interjú Szentmihályi Annával 7

Az új közoktatási törvénytervezet

Interjú Kulcsár Gáborral 10

Afrikai adománygyűjtés

Sadio Gyöngyi Zsuzsanna írása 12

KÖNYVTARISZNYA

Nagy Lőrinc és Pál Zsigmond könyvajánlója 13

EURITMIA Pintér Eszter írása 13

KITEKINTŐ

Katasztrófa Devecserben

Doma Sára, Pocsai Eliza, Tass Borcsi,
Horváth Kristóf, Ferenczy Bálint, Petróczy András
interjúja 14

Vörösiszap: Devecser, 2010. december 9.

Petróczy András riportja 15

KÉPCARNOK

Lakatos Anna riportja 16

NYELVI ROVAT 22

KEDVES OLVASÓ!

Iskolaújságunk 2011-ben megjelenő első számát,
a **FEBRUÁRI**-t
tartod a kezvedben. Kívánunk neked ebben az évben is
hasznos és szórakoztató újságolvasást és -írást!
Legyen a PHWI újságja továbbra is
minden tekintetben közös „vagyoni”!
A szerkesztők

Johann Wolfgang Goethe
Vagyoni

Tudom, nincs semmi vagyonom,
csak a gondolat, mely száll szabadon
a lelkemből kiszakadva,
meg a pillanat, melynek gyönyörét
néha jó sors, a kegyes ég
fenéig üríteni hagyja.

(Szabó Lőrinc)

HELYESBÍTÉS

Az iskolaújság 2010 decemberi számában *A tizenkettedikes színdarab* c. interjúban sajnálatos módon egy félreérthető mondat olvasható. A helyes megfogalmazást az alábbiakban közöljük:

„Van egy-két ember, aki rettenetesen fél ennek az egésznek a kimenetelétől, és ők próbálják minél... hát hogy mondjam. Úgy érzik, hogy nekik kell megmondani azt, hogy ez hogy lenne jó, de igazából még nem olvastak annyit a készülő szövegből, hogy tényleg építő jellegűen beleszóljanak ebbe az egész dologba, úgyhogy nem, még nem.”

MEGHÍVÓ

Szeretettel hívunk, várunk minden érdeklődőt iskolánkba az első osztályos jelentkezést megelőző ismerkedő beszélgetésekre. Különböző művészeti foglalkozásokon keresztül bepillantást nyújtunk iskolánk művészeti programjába. Bemutatkozik az alsó, a középső és a felső tagozat. Tájékoztatót adunk az iskola gazdasági és szervezeti működéséről. Egykori diákjaink mesélnek iskolai élményeikről, tapasztalataikról.

A találkozók mindhárom alkalommal **18 órakor** kezdődnek.

Időpontok: **2011. február 7.**

február 14.

február 28.

Helyszín: iskolánk **euritmia-terme**.

Jelentkezési lapot az iskolatitkárnál, Gyöngyinél, vagy a helyszínen, a beszélgetések alkalmával lehet kapni, de honlapunkról (<http://www.hidegkut-waldorf.hu>) is letölthető. 2011. március 7-ig lehet leadni.

A felvételi beszélgetések időpontja 2011. március 18-19.

*A Tanári Kollégium nevében
Kabai Katalin és Klenovicsné Papp Judit*

Az Februári Újságot kiadja: Pesthidegkúti Waldorf Iskola • 1028 Budapest, Kossuth Lajos u. 15-17. • Honlap: www.hidegkut-waldorf.hu • E-mail: ujzag@hidegkut-waldorf.hu • Szerkesztőség: Beöthy Hanna, Fürjes Gabriella, Lampert Tünde, Kovács Tamás, Lakatos Anna, Márta Dóra • Korrektúra: Lakatos Anna • Nyomdai előkészítés: Székely István • Megjelenik havonta. • A hirdetéseket Lampert Tündénél, vagy az ujzag@hidegkut-waldorf.hu e-mail címen lehet leadni. • A szerkesztőség fenntartja a jogot a beérkező írások kiválasztására és azok esetleges rövidítésére. • A kéziratokat nem tudjuk megőrizni. • A megjelenő lapszámok a honlapon is olvashatók. • Címlapfotó: Kalocsay Károly

Mire a bazár reggelén a hó súlya alatt összedőlt sátor katasztrofális képe fogadott, már meglehetősen összeszokott csapatként igyekeztünk menteni a menthetőt – és azt hiszem, ebben egészen sikeresek voltunk.

Kedves iskolai közösség!

A bazárt szervező harmadikos osztály nevében szeretném megosztani veletek a 2010. évi bazár tanulságait.

Október elején kezdtünk bele a szervezésbe, aminél sokkal hamarabb aligha lett volna módunk, mégis gyakran volt az az érzésünk, hogy bizonyos dolgokra sokkal több idő kellett volna. Olyan váratlan nehézségekkel is szembe kellett néznünk, mint az, hogy az utóbbi évek során teljesen elhasználódtak a gyertyaöntéshez nélkülözhetetlen rézüstök; az iskola zongoraparkja elég rossz állapotban van; és a korábbi évek sátorszerzési lelőhelyei sem állnak már rendelkezésünkre.

Iskolánk Szável Éva édesapja nagyvonalúságának és szakértelmének köszönhetően gyönyörű új üstkészlettel lett gazdagabb, a zongorák állapota viszont oly későn vált nyilvánvalóvá, hogy a probléma megoldására már egyáltalán nem jutott időnk, ami megnehezítette a koncertszervező dolgát.

Sátrat végül Magyar Frida eltökéltségének köszönhetően sikerült ingyen szerezniük idén is, ez azonban egyszeri lehetőség volt, tehát ezzel a problémával a 2011-es bazár szervezőinek is szembe kell majd nézniük.

Természetesen akadtak feszült pillanatok, és különösen a nagy hajrára átmenetileg szinte mindegyikünkön úrrá lett a szorongás. Végére mégis sikerült jól együttműködnünk, és határozottan úgy érzem, az osztály szülői közösségének tagjait sokkal közelebb hozta egymáshoz a közös munka. Mindez az utolsó pénteken vált igazán közösségivé, amikor is késő éjszakaig raktuk föl a Schandl Kata, Kalocsai Kinga és Serény Zsuzsi által megálmodott és összerakott pazar díszítéseket. Mire a bazár reggelén a hó súlya alatt összedőlt sátor katasztrofális képe fogadott, már meglehetősen összeszokott csapatként igyekeztünk menteni a menthetőt – és azt hiszem, ebben egészen sikeresek voltunk.

Sajnos nyilvánvaló, hogy részben a havazás miatt kialakult közlekedési körülmények következtében lényegesen alacsonyabb részvételnek volt köszönhető, hogy a bazárunk nem lett túlságosan zsúfolt, miután Frida a nagy hólapátolás után még sietve helyet biztosított a főépületben minden, eredetileg a sátorba osztott árusnak is. Ám ez is a „minden rosszban van valami jó” esete – legalább senki sem fagyoskodott kint, és mégis jó hangulatúra sikeredett a bazárunk. Közben több órára még a nap is fölragyogott!

A harmadik osztály ünnepélyes nyitócseremóniája vezette be az eseménysort az ugyancsak általuk pazarul földíszített ablaksor előtt. Ezután számos kulturális műsorban gyönyörködhetek,

és sokféle kézműves programon vehettek részt a látogatók – Szável Éva, Köveskúti Tünde, Letkám Tünde, Beck Andrea, Bolla Marica, Jász Réka, Tóth Orsi és Radvány Éva munkájának és természetesen a fellépő művészeknek és kézműveseknek köszönhetően, akiknek mind rendkívül hálásak vagyunk a közreműködésért! (Névsorukat láthattátok a György Zsozi által készített programtáblázatban: (http://hidegkut.waldorf.hu/bazar/meghivo/bazar_meghivo.html).

Egyedülálló, újszerű program volt a Sötét Szoba, amelyben vakok nyújtottak játékos ízelítőt életük nehézségeiből. Nekik is köszönjük a részvételt, és Szável Évának az ötletet, a szervezést, a lebonyolítást.

A bazári hangulatot – az ezúttal is szép számmal és bőséges áruválasztékkal érkező árusokon kívül – a Karakai Gábor, Heinrich Mihály és Pataki Erika által működtetett kávéház; a Nagy Andrea, Coen Ildi és Richter Kata munkálkodásának köszönhető teaház; a tizenkettedikesek lukulluszi salátázója, az elmaradhatatlan tizenegyedikes palacsintázó és az ugyancsak általuk működtetett kürtőskalácszó tette teljessé.

De ne feledkezzünk meg azokról a háttéremberekéről sem, akik nélkül aligha sikerülhetett volna mindez. Mindenekelőtt Stenszky Csanádról, aki osztálytanítói munkáján felül szokatlanul sokat vállalt a bazárszervezésből, és kitűnő összekötőnk volt a Tanári Kollégium felé is. Kocsis Andrásról, aki segítségünkre volt a gyertyamártás szervezésében és lebonyolításában. Sass Balázs pénzügyi koordinátorról, aki a szervezőket és a dekorációs csoportot is rengeteg munkával és ötlettel segítette. Haraszi Istvánról, aki a technikai hátteret biztosította. Csutoros Gergelyről, aki számos sátorszerzési lehetőséget kutatott föl számunkra, végül be-, illetve elszállította a kávéház bútorzatát. És Biczi Péterről, aki nemcsak a berendezésről gondoskodott, de beszervezte azt a rengeteg segítőt is, akikre mind szükségünk volt ahhoz, hogy lebonyolítsuk a bazárt, és akiknek a munkáját ezúton is nagyon-nagyon köszönjük! Végül, de nem utolsósorban pedig Gyöngyiről, aki óriási segítséget jelentett számunkra fölbecsülhetetlen tapasztalatával, segítőkészségével és kemény munkájával is – hiszen a hólapátot sem volt rest megragadni, amikor arra volt szükség.

Jómagam idén nem sokat élvezhettem a bazár által biztosított kulturális és egyéb töltékezési és költsékezési lehetőségeket, hisz az egész napot a Welldorf Szövetkezet által biztosított árukészlet árusításával töltöttem. Ez a lehetőség azért volt kihagyhatatlan, mert a szövetkezet nemcsak bizományba odaadta az árukat, de az eladott cikkek nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árának teljes különbözetét fölajánlotta az iskolának. Ennek révén 20 ezer forinttal gazdagodott a közösségünk.

A bazári eseménysorozatra a harmadik osztály zárócseremóniája tette föl a koronát, ám sokunk számára ezzel még korántsem ért véget a nap: jöhetett az elpakolás, a takarítás. Ezúton szeretném megköszönni az iskolai takarítók munkáját, és egyúttal bocsánatot kérni tőlük egy komoly mulasztásomért: le kellett volna mondanom a nyilvánvalóan fölösleges péntek esti felmosást, bőven sok volt nekik a szombat esti takarítás önmagában is...

Lelkiismeret-furdalásom csak a szombat esti elpakolást záró közös pezsgőzés oldottsága láttán enyhült némiképp. Ezen nemcsak a bazárszervező kemény mag nagy része és a takarítók vettek részt, hanem még olyan segítő is akadt, aki végig velünk maradt, ami igazán jó érzéssel töltött el. Hiszen a bazárszervezés során sajnos gyakran tűnik úgy, mintha a harmadik osztály magára lenne hagyva ezzel az óriási feladattal, ám így még egy élmény gyarapította azon üdítő kivételek sorát, amelyek iskolai szintű összefogásról, nagy közösségi erőfeszítésről tanúskodnak.

Mindent egybevetve számomra meghatározó, építő, szép élmény volt ez a bazár, nagyon szépen köszönöm nektek!

A 3. osztály szokás szerint szülői pályázatok útján kívánja visszaadni az iskola közösségének a bazár bevételének egy részét. Ezúton tehát felhívjuk mindenki figyelmét, hogy a következő címen pályázhat a kívánt összegért: stenszky.csanad@chello.hu, vagy Gyöngyinek leadott, írásba foglalt pályázati anyaggal. Pályázhatnak osztályok, szülők, tanárok. A rendelkezésre álló kb. 400 000 Ft-ot a 3. osztály szülői közössége fogja elosztani a jelentkezők között.

Tóth Orsolya Enikő

BAZÁR 2010. NOVEMBER 28. – TELJES ELSZÁMOLÁS

Elkészült a bazár elszámolása. Örömmel tudatom, hogy a vásár jól sikerült, ezt alátámasztják a bevételek. Sajnos ebben az évben kevés támogató jelentkezett.

A szokásokhoz híven a 12. osztály idén is megkapta a teljes nettó bevételét. Az osztályoknál maradó összeget az osztálytanítók veszik át és használják fel az osztály céljaira.

A külsős árusok, akik asztalpénzt fizettek, az alapítvány számlájára utalták át a pénzt – ez 117.000,- Ft volt. Waldorfbekerkekből árusítók a bevételük 10%-át fizették be a bazárba – 192.970,- Ft-ot.

A bazár tiszta bevétele 456.252,- Ft. Ennek a fele befizetésre kerül a bazár számlájára, míg a másik feléről a 3. osztály szülői közössége dönt.

Utólag is mindenkinek köszönöm a munkáját, a segítségét és azt, hogy méltó módon kezdhettük el az adventi ünnepet.

Sadio Gyöngyi Zsuzsánna

Osztályok elszámolása

osztály	bruttó bevételek	kiadások	summa	osztálypénz 50%	bazárban marad
1	35400		35400	17700	17700
2	41410		41410	20705	20705
4	10260	3150	7110	3555	3555
5	30400		30400	15200	15200
6	20380		20380	10190	10190
7	29660	3150	26510	13255	13255
8	20000		20000	10000	10000
9	21440		21440	10720	10720
10	80085	7500	72585	36292,5	36292,5
11	48260	30030	18230	9115	9115
12	667990	287818	380172	380172	0
Összesen	1005285	331648	673637	526904,5	146732,5

Más források elszámolása

	bevételek	kiadások		egyenleg
3. o. árusítása/szülők	4330			4330
kávéház	211600			211600
árusok	192970			192970
teaház	58700			58700
koszorúkészítés	136800			136800
gyermekfogl. költségek		411880		-411880
bevétel	604400	411880		192520
külsős árusok/bank	117000			117000

oszt. elszámolása + más források elszámolása + pénzbeli támogatás Σ	456252,5
--	-----------------

MŰVÉSZETI BEMUTATÓK A FELSŐ TAGOZATON

A művészeti nevelés iskolánk egyik alappillére. Az évek során többször megváltozott a fölépítése, mindig az adott helyzethez igazodott. Kerestük a legjobb megoldást.

Abban a formában, ahogyan ez ma működik, hét éve kezdtük el. A hét év munkája, a művészeti bemutatók sikeressége bizonyítja, hogy jól működő rendszer.

Pontosan behatárolt munkáról van szó, amely alapul veszi az életkori sajátosságoknak legmegfelelőbb szempontokat. Ugyanakkor szabadságot is ad mind a tanárnak, mind a diáknak. Kibontakoztathatják alkotói tehetségüket, ötleteiket.

Ezek a művészeti tevékenységek nem önmagukban, egymástól elszigetelődve élnek, hanem összefonódva, ugyanazt a célt szolgálva. Természetesen a maguk lehetőségei szerint.

Ezért fontos, hogy együtt tekintsünk rá az eredményekre. Fontosnak érezzük, hogy megmutassuk az órán folyó munkák gyümölcsét: létrejött egyfajta „felsős hónapünnepe”.

Kétféle ritmusban dolgozunk. A 9. osztály két csoportban, míg a 10-11. osztály három csoportban dolgozik. Ezért 9. osztályban kétszer van bemutató, a 10-11. osztályban háromszor. Ez az úgynevezett „hármasszög”: 9. o.: dráma, festés, agyagozás, fafaragás, bőrművesség; 10. o.: dráma, szöveg, festés; 11. o.: dráma, festés, könyvkötés.

Bontsuk ki röviden, milyen feladatokat jelenít meg ezek a tevékenységek a különböző évfolyamokon. Az egyes szakorák összefoglalóját az érintett tanárok leírása nyomán állítottam össze. Köszönöm nekik a segítséget.

9. osztály

DRÁMA: Hogyan lehet a világ apróságait színpadi akcióvá, jelenetvé formálni? Hogyan lehet az ötleteket gazdagítani, a szerteágazó asszociációkat fegyelmezett, de mégis fejlődni képes, élő improvizációkká alakítani? Az improvizációkban törekszünk egymás ötleteinek elfogadására, továbbbépítésére, a tárgyak, az eszközök széles körű, kreatív használatára. (Varga-Szemes László)

BŐRMŰVESSÉG: Népi fonásokat (4-est, 6-ost, 8-ast) tanulunk. Megismerkedünk a domborítás technikájával. Könyvbontást és dobozt készítünk. (Tóth Szilvia)

FESTÉS: A fekete-fehér lazúrfestést használjuk, mert a diákok már jártasak a technikában. A szürkéken van a hangsúly, ettől finomodik a tanulók tónuslátása. (Tóth Szilvia)

FAFARAGÁS: A 9-10. osztályban minőségi változást hoz az asztalosmunka. A sámlí elkészítésekor a fiatalok megtanulják az alapvető csapolási, illesztési technikákat. Ha jól gazdálkodunk az időnkkel, akkor megtanuljuk a rejtett csapolást (képkeret) és a fecskéfarkcsapolást (doboz, polc) is. A figyelmes, pontos munkán van a hangsúly. (Kocsis András)

AGYAGOZÁS: A szobrászat alapformáival és törvényszerűségeivel ismerkedünk meg. A tömeg, a felszín, a síkok közötti átmeneteket vizsgáljuk. Konkav és konvex felszínekből alakuló kompozíciókat, szabad formákat hozunk létre. Homorú és a

domború formák hatását, az éleket és a csúcsokat vizsgáljuk. Ezekkel a tapasztalatokkal művészi módon élünk. Szabad formát és ahhoz befogadó formát készítünk. Ezt dombormű készítése követi, amelyről először gipszöntéssel a negatívját, azután erről a pozitív formát, magát a domborművet készítjük el. (Klenovicsné Papp Judit)

10. osztály

DRÁMA: A gondolkodást és az érzést pallérozzuk. Kevés szöveggel dolgozunk, hogy az igazi hangsúly a gondolkodáson és az érzésen legyen. Az őszinte hang megtalálására és a megfigyelésre törekszünk. Ezért tanulmányozzuk és utánozzuk például az állatok viselkedését, és ennek kapcsán az állatkertbe is ellátogatunk. (Kiss Péter)

SZÖVÉS: A szöveg a gondolkodás leképezése. Gondoljunk csak olyan közismert kifejezésekre, mint pl. „elvesztette a gondolat fonalát”, „egymásba szövi a gondolatait” vagy „nem tudom fölvenni a gondolatmenet fonalát” stb. A szövegben a színválasztásnál a harmóniát, a mintázásnál a sorok ritmusát, léptékét keressük. A fonalvezetésben rend van. Ha hibát vétünk, az rögtön megmutatja magát, s ha nem javítjuk ki, az egész szövegeden végigvonul. Egyensúly, harmónia, önkifejezés, figyelem, türelem – ezeket az érzéseket erősíti a diákokban a szöveg. Az elkészült munkákat látva pedig elégedettséget tapasztalhatunk. (Nádas Marcsi)

FESTÉS: A 10. osztályos festés formavilágában kapcsolódik a szöveg geometriájához. Belépnek a színek. A Johannes Itten-féle színtanból – tehát a színekörből – indulunk ki. Az op-art irányzattal foglalkozunk. Körzővel és vonalzóval szerkesztünk. A feladat: nem létező tér megteremtése a képzelet által, s ezt hideg-meleg színekkel „élővé” tenni, élettel telíteni. (Tóth Szilvia)

AGYAGOZÁS: Figuratív és nonfiguratív alkotásokkal fejezzük ki érzelmeket. Az egész alaknak minden szemszögből kielégítőnek kell lennie, és plasztikus egészként is meg kell állnia a helyét. Arra is lehetőség van, hogy az érzelm kifejezését az emberi alak arányainak eltúlzásával hangsúlyozzuk. Egyes osztályokban különböző technikákkal (pl. fazekastechnikával vagy tömör agyagból) emberfejet is formázunk. (Klenovicsné Papp Judit)

11. osztály

DRÁMA: Szövegekkel foglalkozunk elmélyülten. Színdarabok egyes jeleneteit dolgozzuk ki alaposan, és be is gyakoroljuk azokat. A diákok közben egyre nagyobb jártasságot szereznek a színpadi munkában, ami közvetlen előkészületet jelent a 12-es osztálydarabra, amelynek során egy egész színművet kell megvalósítaniuk. (Kiss Péter)

KÖNYVKÖTÉS: A könyvkötés az intellektuális neveléshez kapcsolódik. Tudásunk jó részét könyvekből szerezünk. Tanulunk belőlük, olvassuk őket. Azáltal, hogy magunk is készítünk könyvet, annak tiszteletére nevelünk (hiszen meg-

tapasztaljuk, milyen gondos, pontos, aprólékos munka a könyv megalkotása). Másrészt a könyvkötés, a kartonozás a mérésről, az arányokról, a szerkesztésről is szól, s 11. osztályban már elvárható ez a fajta mértani pontosság. (Nádas Marcsi, Hadabás Éva)

FESTÉS: A stílusra fektetünk nagy hangsúlyt. Különböző XX. századi festők festéstechnikáját vizsgáljuk az órákon. Ezek alapján mindenki megpróbálja kialakítani a saját, egyéni látásmódját. Fölhasználva mindazt, amit megtanult, hozzátéve azt, ami belőle fakad, saját intuícióit. (Tóth Szilvia)

Remélem, sikerült átfogó, világos képet adni arról a szerteágazó, igen sokféle művészi tevékenységről, amely az isko-

lánkban folyik, s amelyet a művészeti bemutatókon képviselünk a felső tagozatban. Ebben az írásban ugyanis ezt szeretnénk volna bemutatni, s ezzel is igyekezvén kedvet csinálni mindenkinek ahhoz, hogy ezeket a bemutatókat megtisztelje a jelenlétével és az érdeklődésével.

A 2010/11. tanév bemutatóinak időpontja:

9. osztály: 2011. január 27. 14.30
10 -11. osztály: 2010. december 16. 14.30
 2011. május 17. 14.30
 2011. május 19. 14.30

Mindenkit szeretettel várunk!

Hadabás Éva

A hatodik osztálynak százalékszámítás és gazdasági alapok epochája van. Ehhez kapcsolódtak a gyakorló órák is, amelyeken a reklámszövegírást próbáltuk ki. Földéztünk párat az ismert szlogenekből, és reklámoztuk iskolai életünk „kincseit”.

EZ ITT A REKLÁM HELYE!

Waldorf Egy iskola mindenkinek!
 Mindig nyugodtan!
 Hogy a gyerekek is jó legyen!
 Itt tanulni öröml!
 Mely mindig jó!
 A tudás háza

Kisház A kezdet...
 Ahová a manók járnak
 A gyerekek is kicsik, akkor miért ne kicsibe kezdjék?
 Mássz és játssz!
 Kisház, ahol van a sok „kisszác”!

Benti cipő Nagyon menő!
 A polcon jó!
 Hogy élmény legyen az iskolába járás!
 A sár nem érzékelhető!
 Elegáns, divatos, hasznos...
 A sármentes környezetért!
 A benti cipőben jól járunk!

Egyenes-görbe Mert a két ellentét egymásra talál!
 Egyenes – görbe, az élet kerekesebb tőle!
 Egyenes – görbe, fontos lett az életünkben!
 A világ enné lett mintázva.
 Minden alapja!
 Egyenes – görbe, nem tudom, merre...
 Egyenes – görbe, mindennek öse!

Lyra ceruza A színek otthona
 Az élet ettől színesebb!
 Vigyél színt az életbe!
 A Waldorf lelke
 Színesen nézd a világot!
 A művészet alapja

Menza Az élet nem habos torta
 Bio, de jó!
 Jó, de nem mindig!
 Ahol minden kaja!
 A disznó nem kap soha
 Hogy megbecsüld az otthoni kaját!
 Ez neked jár!

Klébi tornaterem Mozgásban tart!
 Maradj mozgásban!
 Mert kell a tér!
 Ugrálj velem!
 Klébi tornaterem, Botondnak mindig terem!
 Kölsönkaptuk, megbecsüljük!

Euritmia A kecses mozgás titka!
 A szikra talt mozgásban!
 A harmónia világa
 Hogy szeresd az életet!
 Benned is megvan!
 A természetes nyugtató

A SZÜLŐI ESTEK IDŐPONTJAI

	hétfő	kedd	szerda
Minden hónap első	-	7. osztály	5. és 12. osztály
Minden hónap második	11. osztály	4. osztály	10. osztály
Minden hónap harmadik	2. osztály	6. osztály	1. osztály
Minden hónap negyedik	9. osztály	3. osztály	8. osztály

Januárban pár napra iskolánkba látogatott Szentmihályi Anna, iskolánk egykori diákja. Biztos sokan emlékeztek még rá. Mi történt vele az érettségi óta? Hol él most? Mivel foglalkozik? Mik a tervei?

Erről és még sok más érdekes dologról mesél nekünk. Fürjes Gabriella kérdezi.

Sajnálom, hogy nem találkoztunk január elején, és nem tudtunk személyesen megismerkedni. Köszönöm, hogy időt szakítasz rám, és skype-on bepótolhatjuk a beszélgetést.

ANNA: Nagyon szívesen.

Kezdbetjük 2006-ban? Waldorf-iskola, Pesthidegkút, utolsó, 13. év?

ANNA: Azt tudtam, hogy nem szeretnék rögtön egyetemre menni. De be akartam jutni egy egyetemre, hogy amikor visszajövök, biztos helyem legyen. De nem jöttem vissza. Azt viszont tudtam, hogy Camphillbe mindenképpen szeretnék elmenni egy évre. Angliába és ide, Amerikába jelentkeztem, de végül az utóbbit választottam, mert minél messzebb akartam lenni.

Be akartál jutni egyetemre. Ha jól értem, Magyarországon. Ez sikerült?

ANNA: Igen, Magyarországon. Az ELTE amerikanisztika szakára vettek föl, ezt írtam be első helyen. Közben ugyan rájöttem, hogy inkább gyógypedagógiára akarnék menni (amelyet másodiknak írtam be), de azért elintéztam a halasztáshoz szükséges dolgokat.

Ezek szerint most, Magyarországra visszatérve is van lehetőség az ELTE-n folytatni a tanulmányaidat?

ANNA: Nem, ez csak az első évben volt, mármint az érettségi utáni első évben. És akkor is csak fél évet lehetett halasztani egyszerre, és mire eljött az idő, hogy újra halasszak (a második félévet), már tudtam, hogy itt akarok maradni.

2006-ban érettségiztél. Még ugyanabban az évben kiutaztál Amerikába, abba a Camphillbe, ahol most is élsz?

ANNA: Igen, 2006 augusztusában.

Camphill iskola

Említetted, hogy abban már a waldorfos évek alatt, illetve az érettségi után biztos voltál, hogy egy évre Camphillbe szeretnél menni. Miért?

ANNA: Azt tudtam, hogy egy évig még nem akarok tanulni. Igaz, mindig is szerettem iskolába járni, de tizenhárom év elég volt. Szükségem volt egy kis szünetre. Tizenegyedik osztályban a szociális munka alkalmából kb. négy hetet Németországban töltöttem Camphillben. Az az igazság, hogy szerintem nem volt annyira tudatos döntés a részemről ez a Camphill, mert nem mondhatnám, hogy kifejezett indokom volt arra, hogy ide jöjsek. Csak menni akartam valahová. De azt gondoltam, hogy szeretni fogom, és nem fog problémát jelenteni számomra fogytékos gyerekekkel élni, mert amikor kicsi voltam, és Svájcban éltünk, az apukám Camphillhez hasonló helyen dolgozott (Sonnenhofban), úgyhogy óvoda, majd iskola után általában ott töltöttem a napomat. Már kicsi korom óta tudtam, hogy vagy óvónő, vagy tanár szeretnék lenni.

Mit jelent ilyen helyen, a Camphillben a fogytékosság? Mennyiben igényelnek segítséget az ott élők? Mennyire önállóak?

ANNA: Nálunk nagyon változó, hogy milyen igényeik vannak. Van, akinek szinte mindenben kell segíteni: fürödni, enni. Van, aki teljesen önálló, de minden gyerek/diák szellemi fogytékos. Itt nincs pusztán testi fogytékossággal élő gyerek.

Németországban és Ausztriában hallottam S. O. S. gyermekfalvakról, ahol ugyancsak testi és szellemi fogytékos fiatalok élnek, tanulnak és képességeik szerint dolgoznak együtt. Egy-egy házban öten-hatan, ahol egy-egy oda szerződött házaspár, „anya” és „apa” lakik, él velük, otthont teremtve számukra. A Camphill is ilyesmi?

ANNA: Igen, itt is így van. Mi „házzülőknek” hívjuk őket. Van, ahol házaspár, van, ahol „team” vezet a házat. A cél, hogy családias hangulatot, otthonos légkört teremtsünk. Éjjel-nappal együtt vagyunk, együtt élünk. Nálunk van, ahol csupán három, és van, ahol kilenc-tíz gyerek/diák él egy házban.

Hány éves korú gyerekek vannak nálatok? És hány ilyen ház van?

ANNA: Az egész Camphill területén nyolcéves a legfiatalabb. A legidősebbek kb. tizennyolc évesek. Kilenc olyan ház van, ahol gyerekek is élnek, és még jó pár, ahol csak dolgozunk, vagy családok laknak. Vannak fiatalabb gyerekek is, de ők csupán iskolába, illetve óvodába jönnek, és utána hazamennek. Az Egyesült Államokban ez a Camphill az egyetlen Waldorf-iskola fogytékosoknak, úgyhogy mindenfelől jönnek gyerekek.

Jól értem, hogy a Camphill nemcsak speciális Waldorf-iskola, hanem olyan, mint egy kis falu?

ANNA: A Camphill-iskolák Waldorf-iskolák, ahol a gyerekek a Waldorf-tanterv szerint tanulnak. Ugyanazt, mint minden más Waldorf-iskolában, de nyilván van, amit egyszerűbb, vagy nem olyan kimerítő formában, de a tanterv ugyanaz. Igen, ez falu. Úgy is hívják itt, hogy Camphill Beaver Run children's village – Hódfutam gyermekfaluk Camphill. Kilenc házban élnek fogytékos gyerekek a faluban, de vannak olyan házak, ahol nincs elég hely az összes ott dolgozónak, és ők másik házban alszanak, laknak, de napközben a gyerekekkel vannak. Ezek a házak mind nagyon közel vannak egymáshoz. A legnagyobb távolság köztük kb. 7-10 percnyi sétaút. Van egy nagy gyülekezőépület, ahol színdarabokat adnak elő a gyerekek és ahol az ünnepeket tartjuk, egy orvosi épület meg az iskola.

Te hol, kikkel laksz?

ANNA: Én az idén az egyik legnagyobb házban élek. Nyolc diákkal, akik mind felsősök (9–12. osztályosok). Egy család is él itt egy kislíával, valamint jó pár fiatal dolgozó. Mi co-workereknek hívjuk őket. Minden évben legalább tizenöt fiatal, leginkább német fiú jön érettségi után, hogy a katonai gyakorlat helyett itt töltsse le a szolgálatot. Általában egy évre jönnek, de van, aki tovább is marad.

Sok külföldi van?

ANNA: Szinte csak külföldi van! Vannak itt Koreából, Thaiföldről, Izraelből, Ecuadorból, Angliából, Finnországból, Kenyából, Tádzsikisztánból, Kínából.

Mindnyájan Waldorf-iskolából érkeznek?

ANNA: Nem! Vagyunk páran „waldorfosok”, de többen vannak a nem „waldorfosok”, és vannak „idősebb újoncok”, azaz akik nem 19-20 évesen érkeztek ide. Aki tovább marad egy évnél, az általában elkezd az itteni gyógypedagógia-képzést. Ez az utóbbi években nagy mágnes volt. Sokan maradnak évekig, ami nagyon jó a Camphillnek, mert egyre több a tapasztalt fiatal dolgozó.

Ha jól számolom, már több mint négy éve élsz ebben a Camphill-ben. Te is elkezdted a gyógypedagógia-képzést?

ANNA: Ez az ötödik évem itt. A második évemben kezdtem el a tanulást az itteni képzésen, tehát most negyedéves vagyok, és remélhetőleg idén diplomázom.

Tehát ha egy kis kitéréssel is, de beteljesül az, amire eredetileg vágytál. A gyógypedagógiai tanulmányok, illetve a gyerekekkel való foglalkozás.

ANNA: Igen! Erre így még nem is gondoltam, de igazad van. És azt hiszem, az otthoni képzés nem annyira tetszett volna... Van egy-két osztálytársam, barátnőm, akik „gyógyi”-ra jártak,

és nagyon nem tetszett nekik. Nagyon más világ, ha az ember Waldorf-iskolában nő fel. Viszont itt úgy éreztem, mintha Waldorf-főiskolára járnék, amit nagyon szeretek.

Nem tudom, hogy én alapvetően a Waldorf-iskola miatt látom-e máshogy a fogyatékos gyerekeket, embereket, vagy azért, mert amikor kicsi voltam, hosszú évekig közöttük éltem. Az alapján viszont, amit a barátnőimtől hallottam, úgy tűnt, az általános egyetemeken nagyon másként tekintenek a fogyatékos gyerekekre. Más az emberkép. Bizony sokszor nem elég tisztelettudó, ahogy a fogyatékosokról beszélnek. Azt viszont gondolom, hogy ahogy a Waldorf-tanterv hihetetlenül csodálatosan kíséri végig a gyerekeket a fejlődésük minden fázisában, ugyanúgy ez a fogyatékos gyerekeknek is csak gyümölcsöző lehet. De én elfogult vagyok, mert csak a Waldorfot ismerem. Óvoda óta csak Waldorfba jártam, de én mindig is szerettem, és hiszem, hogy nekem „bevált”.

Ez nem kétséges az alapján, ahogy mesélsz róla. Hogy telik egy napotok?

ANNA: A mi házukban egy kilencedikes, egy tizedikes, három tizenegyedikes és három tizenkettedikes diák él. Ebből hat fiú, két lány. Reggel 7-kor keltjük őket. Van, aki zuhanyozik, néhányan segítenek a reggeli előkészítésében, gyümölcssalátát vágunk, megterítik az asztalt, törölgetnek stb. 7⁴⁰ körül reggeli körrel kezdünk közösen, ahol egy mondást mondunk, énekelünk, és jó reggelt kívánunk egymásnak. Utána leülünk reggelizni (zabkása, müzli, gyümölcssaláta, joghurt). 8¹⁵ körül végzünk, és akkor ők elmennek iskolába, ami fél 9-kor (az alsósoknak 9-kor) kezdődik. 12³⁰-kor véget ér az iskolai tanulás, akkor visszajövünk a házba, és együtt ebédelünk. Ebéd után kb. két órától 2⁴⁵-ig rövid pihenő van, majd délutáni műhelymunkára mennek, amely 5-ig tart. Utána mindenkinek vannak feladatai (szemetet elvinni a nagy szeméthyűjtőbe, asztalt teríteni, porszívózni stb.). 6-kor vacsorázunk, kétszer egy héten (kedden és pénteken) választhatnak klubok közül, ahová 7-kor mennek (társasjáték, sütés, úszás, tánc, jóga stb.), majd készülődünk a lefekvéshez, 8³⁰ körül pedig lefeksznek.

Milyen konkrét feladataid vannak otthon, és mik az iskolában?

ANNA: Én leginkább az iskolában vagyok aktív. Miután a gyerekek iskolába mentek, az új co-workereknek 8³⁰-tól, 9-től általában szünetük van, és csak 10³⁰-ra kell újra az iskolába menniük, segíteni az osztályokban. Én viszont már negyedik éve egész délelőtt, azaz 9-től fél 1-ig az iskolában segítek ugyan-

Kecskekről gondoskodunk

Retket és fokhagymát ültetünk

abban az osztályban elsőtől. Ők most negyedikesek, mint a mama osztálya! (*Anna édesanyja Szentmártony Yvonne. – A szerk.*) Reggel vannak napok, amikor én ébresztem a lányokat a házban, segíték nekik, azután az iskolában vagyok. Heti egyszer délután is dolgozom az iskolában, mivel az alsósoknak 3-tól 4-ig is van még foglalkozás, és csak utána végeznek. Aztán a házban segíték, amit épp kell. Szerdánként egész nap a képzésen vagyok, reggel 8-tól este fél 9-ig.

Mikor pihensz? Szórakozol?

ANNA: Heti egy szabadnapom van, vasárnap. Pihenni nem sokat lehet. Vasárnap is leginkább tanulni szoktam, főleg idén elég húzós. Szórakozni is már ritkábban járok, mint régen, de általában szombat este szoktunk.

Mit szeretsz ebben a munkában? Vagy megfelelőbb talán, ha úgy kérdeszem, ebben az életben?

ANNA: Igen, ezt nem lehet munkaként felfogni, csak életként... Még ha sokszor nagyon nehéz is. A gyerekek gyönyörűek, és annyit és olyanokat tanulok tőlük! Őket szeretem. És a miatt is szeretek itt lenni, amit máshol nem hiszem, hogy megtapasztalhatnék. Sokan kérdezték már, hogy bírok ennyit dolgozni, miközben pénzt se nagyon kapok. De az az igazság, hogy nekem semmi miatt nem kell izgulnom. Van egy szobám egy gyönyörű házban, együtt élek barátokkal és gyerekekkel, nem kell befizetendő csekkek miatt nyugtalankodnom. Csak a gyerekekre és a saját fejlődésemre kell koncentrálnom. Szerintem ez luxus.

A képzésen sokat tanulunk a gyermek és az ember fejlődéséről, hogyan kell tanítani őket, élni velük, de azt is megköveteli ez az élet, hogy az ember folyton magába nézzen, és tanuljon magáról. Ez persze nehéz és sokszor kínzó, de izgalmas is! Eddig minden évben volt valami, amit meg kellett tanulnom, vagy amit fölfedeztem magamról.

Van olyan a faluban, a képzésen, aki ebben a nehéz és izgalmas folyamatban segít nektek? Erősnek és bizonyára kiegyensúlyozottnak kell lennetek lelkileg és fizikailag egyaránt.

ANNA: Igen, mindenki segít! De mindenkinek van egy tutora, illetve mentora, akivel hetente találkozik egy órára.

Idézz fel, kérlek, egy számodra kedves, feledhetetlen emléket ebből a négy-öt évből!

ANNA: Jaj, hát nagyon sok van! De talán az egyik legintenzívebb élményem az egyik fiúval adódott, akivel dolgozom. Ő most tízéves, második osztály közepén jött hozzánk. Gyönyörű fiú!!! Többek között valószínűleg az előző iskolájában történtek miatt, de csupán azért is, ha valami nincs számára rendjén, bár

legtöbbször rejtély, hogy mi, elveszti az önuralmát: tép, harap, üvölt, teljesen kikel magából, mintha állattá válna. Szörnyű látni, mert olyan, mintha nem is ő lenne, hanem valami az uralmába kerítené. Egy ilyen alkalom után, a „küzdelmünk” után átölelve fogtam erősen, magamat és őt is így védve. Autista fiú, aki nem beszél, de akkor váratlanul nagyon tisztán azt mondta: „I’m sorry.” (Sajnálom.) Olyan volt, mintha az igazi énje hirtelen, csak egy másodpercre ki tudott volna szabadulni, és mondani akarna valamit. Ilyen pillanatokat átélni hihetetlen. Nem sok embernek meséltem ezt el, mert annyira személyes és majdnem „szentséges” pillanat volt. De leginkább az olyan pillanatok miatt vagyok még mindig itt, amikor látom, hogy évek munkájával (nemcsak a mi munkánkkal, hanem leginkább a saját munkájukkal) a gyerekek olyasmikre képesek, amikre évekkal azelőtt soha nem gondoltunk. Hogy ez mennyire fölszabadítja őket, és szó szerint örökre megváltoztatja az életüket! Sokszor csak körbenézek az osztályban, és tizenkét gyönyörű, különleges gyereket/embert látok. Tényleg csoda látni, ahogy tanulnak!

Meddig maradnak a gyerekek a faluban?

ANNA: Tizenkettedik után elmennek. De van egy program, amely szintén ehhez a Camphillhez tartozik, és oda mehetnek. Innen 15 percre van egy farm, ott 21 éves korukig maradhatnak, illetve addig fizeti az állam a gondozásukat.

Hogy lehet elválni tőlük ennyi idő és ilyen fontos élmények után?

ANNA: Nos, ez az én kérdésem is... Ezért vagyok még mindig itt. De úgy érzem, ha eljön az idő, és úgy érzem, hogy valami újra érett meg, akkor nagyon nehéz lesz ugyan menni, de az lesz a helyes döntés. És ez az idő, amelyet itt töltöttem, soha nem fog kárba menni vagy elveszni. Szerintem még én sem igazán fogom fel, mennyi tapasztalatot és tudást nyertem itt.

Azt el tudod vagy akarod képzelni, hogy visszajössz Magyarországra?

ANNA: Az az igazság, hogy eddig nem tudtam elképzelni, bár mindig is közelebb akartam lenni az otthonhoz. Viszont ez az első év, amikor azt érzem, valami érlelődik bennem a változásra, de még nem tudom, ez azt jelenti-e, hogy haza megyek, vagy valami mást. Most, hogy január elején az iskolában voltam, olyan jó volt újra „otthon” lenni! És a távolabbi jövőben mindenképpen szeretnék Waldorf-iskolában osztálytanító lenni.

Nagyon köszönöm a beszélgetést, Anna.

ANNA: Nagyon szívesen!

Remélem, személyesen is megismerkedünk, talán nem is olyan sokára!

ANNA: Én is! Köszönöm, hogy gondoltál rám!

A magyarországi Velemben épülő Camphill lakóotthon építése (balra).

A velemi Camphill 2007. augusztusi megnyitása után (jobbra).

2010 végén a kormány nyilvánosságra hozta közoktatási törvénytervezetének vitaitatát. Megkértük Kulcsár Gábort, iskolánk képviselőjét és szakmai koordinátorát, válaszoljon írásban fölött kérdéseinkre. A kérdéseket megfogalmazta Fürjes Gabi és Kovács Tamás.

– **A közoktatás a törvénytervezet megfogalmazása szerint szolgáltatás helyett közszolgáltatá válik a jövőben, amelynek általánosan érvényes kereteit és tartalmi garanciáit az állam kívánja biztosítani. Hogyan befolyásolhatja ez a változás iskolánk tartalmi és pedagógiai munkáját?**

A törvénytervezet értelmezését, lehetséges hatásainak mérlegelését több körben és különböző fórumokon megtettük. A Waldorf-iskolák közössége és az alapítványi iskolák képviselői külön-külön is megfogalmazták véleményüket, aggályaikat a koncepcióval kapcsolatban. A fölött kérdésekre adott válaszaikhoz a Magyar Waldorf Szövetség és az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének hivatalos állásfoglalását is fölhasználtam. A közoktatás közszolgáltatá válásával és a koncepció várható hatásával a nem önkormányzati szférában egyet értünk az AME alábbi álláspontjával:

„Amennyire a vitaanyagból kivehető, a szerzők alapvető célként az iskola, a pedagógus szerepének fölértékelését fogalmazták meg, s eszközként az erőteljes állami szerepvállalást, a szigorú ellenőrzést határozták meg. Ezzel furcsa módon jelentősen korlátoznák az iskola, a pedagógus autonómiáját. A vitaanyag a rendteremtés szándékával jelentősen megnövelné az állam jogkörét a közoktatásban. Szakmailag visszaállítaná a 19. századi iskolát, ahol a tanár homogén korcsoportnak, 45 perces órán tantárgyat tanít. Nem világos, miképpen kíván megfelelni a magyar közoktatás a 21. század kihívásainak. A törvénytervezet jelenlegi formájában akadályozza, illetve ellenérdekűvé teszi az iskolát a kooperatív tanulás, a projekttanulás, az együttműködést elősegítő alternatív módszerek használatában, fejlesztésében.”

/Kivonat – az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének (AME) véleménye az új közoktatási törvénytervezetről, illetve a pedagógus-életpálya tervezett szabályozásáról, 2010. december 30./

A Waldorf-iskolák működéséhez elengedhetetlen azok sajátosságainak teljes körű figyelembe vétele a tantervi tartalmakon túl is – szervezeti struktúra, pedagógus-munkakörök, oktatásszervezés, tanárképzések, minőségirányítási és értékelési eljárások, speciális tantárgyak –, amelyek nélkül az iskola lényegi működése ellehetetlenül.

A 2000-es évek elején határozott oktatáspolitikai szándék volt a Waldorf-iskolák exlex állapotának megszüntetése, ami először miniszteri határozatok, majd 2003-ban a törvénybe emelt szabályozás keretében valósult meg. A jelenlegi vitaanyag nem utal az érvényben lévő 131. §-ra*, így a Waldorf-iskolák működését szabályozó jogszabály hiányában visszatérnénk egy korábbi, nem kívánt állapothoz.

* Közoktatási Törvény 131. §

(1) Az alternatív iskolák a részükre kiadott kerettantervben meghatározottak szerint készítik el pedagógiai programjukat. Az alternatív iskolai kerettantervben lehet meghatározni az általános szabályoktól eltérő, sajátos, az adott iskolában

- a) oktatott tananyagot, követelményeket,
- b) folyó felkészítést az állami vizsgákra,

c) alkalmazott építésügyi előírásokat, eszközöket és felszereléseket, a minőségpolitika rendszerét, módszereit és eszközeit,

d) működő vezetési modellt, oktatásszervezést,

e) elfogadott pedagógusképzettséget és szakképzettséget.

(2) A kerettanterv az (1) bekezdésben meghatározott körben eltérhet az e törvényben meghatározottaktól, illetve az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályoktól azzal a megkötéssel, hogy az alternatív iskolák működésével járó többletköltségekhez központi költségvetési többlettámogatás nem igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában alternatív iskola az az iskola, amelyik nem hagyományos pedagógiai módszerekkel végzi nevelő és oktató munkáját. Abban a kérdésben, hogy az iskola alternatív iskolaként végzi-e a tevékenységét, az engedélyezési eljárásban az Országos Köznevelési Tanács foglal állást. Az engedély iránti kérelmet, ha van olyan hálózat, szervezet, amelyik az alternatív iskolát képviseli, a hálózat, szervezet, ha nincs ilyen hálózat, szervezet, az iskola fenntartója jogosult benyújtani.

– **Mi lehet a sorsa az egyszer már engedélyezett, és minden magyarországi Waldorf-iskolára egyaránt érvényes kerettantervünknek?**

A koncepció szerint, amely a „központi kerettantervek” kifejezést használja, a jóváhagyott Waldorf-kerettanterv létjogosultsága kérdéses. A hatályos közoktatási törvény a 131. §-ban részletesen rendelkezik az alternatív kerettantervekről és a kerettantervben az általános szabályozástól való eltérések megengedéséről, ezek köréről. A koncepcióból nem kivehető az alternatív kerettantervek helye a közoktatás rendszerében. Minthogy a koncepció iskolatípushoz, oktatási szakaszhoz kapcsolt kerettantervekről szól, a Waldorf-pedagógia ezzel szemben a teljes közoktatás időszakát felölelő, nemzetközi tapasztalatok alapján kiérlelt, és ahhoz kötődő pedagógiai-nevelési rendszer (óvoda, általános iskola, középiskola), nem látható a koncepcióban az alternatív Waldorf-kerettanterv elismert továbbélésének garanciája.

/Kivonat a Magyar Waldorf Szövetség részletes véleményéből, 2010. december 30./

– **Ad-e bizakodásra okot, hogy a tervezet szerint lehetsége lesz az alternatív pedagógiai módszerekkel dolgozó iskoláknak több, központilag összeállított kerettanterv közül a számukra legmegfelelőbbet kiválasztaniuk, sőt azon belül is tízszázaléknyi tananyagtartalmat szabadon megválasztaniuk?**

A koncepció szerint „a Nemzeti Alaptantervben foglaltak érvényesülését az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek biztosítják. Az iskolák számára kötelező valamely kerettanterv kiválasztása, amelyet a helyi tantervükben megneveznek.” A Magyar Waldorf Szövetség állásfoglalása egyértelműen jelzi azt a problémakört, hogy „a mi esetünkben nem csupán egy egyedi intézmény érdekeiről van szó, hanem azt is figyelembe kell venni, hogy a Waldorf-iskola tanterve nemcsak a nemzeti előírások irányában rendelkezik megfelelési kényszerrel, hanem saját nemzetközi hálózata felé is. Ezek a Waldorf-pedagógia esetében szigorú tantervi megkötéseket jelentenek, amelyekről való lényegi eltérés esetén a Waldorf-név használatának joga – mivel ez nemzetközi oltalom alatt álló védjegy – megvonható az intézményektől.” (A Waldorf-iskolák kritériumrendszerét különböző nemzetközi szervezetek által elfogadott ajánlás tartalmazza.)

A koncepcióban megjelölt 10%-nyi szabadon választható tananyagtartalom nem jelent valós mozgásteret a Waldorf-intézmények számára, hiszen kérdéssé válik, hogy az „országosan egységes követelmények” mellett a Waldorf-pedagógiából fakadó számos tananyagbeli, oktatásszervezési és egyéb sajátosság hogyan jelenhet meg államilag elismerten.

– *„A közoktatási rendszer célja a test, a lélek és az értelem arányos fejlesztésének, valamint az ismeretek, a készségek, a képességek, a jártasságok, az attitűdök és az erkölcsi rend összhangjának tiszteletben tartásával a személyiség és a közösségek harmóniájának elősegítése. Célja továbbá az egységes, jó minőségű, magas színvonalú oktatás biztosítása minden gyermek részére.”*

Az idézett bekezdés szinte minden szavával egyet érthetünk. Hogyan látod megvalósíthatónak és esetleg szükségesnek ezt az egységesítést?

A törvénytervezet-vitaanyag fent idézett szakaszának minden szavával egyet értünk. Ezért lesz fontos, hogy a későbbiekben a törvénytervezet kodifikált változata milyen konkrét kötelezettségeket jelöl meg az „egységes, jó színvonalú oktatás biztosítása” érdekében. Az AME állásfoglalása is rámutat arra, hogy „a vitaanyag alapelveit illetően csak tendenciákról, kinyilatkoztatásokról lehet véleményt mondani a részletek ismerete nélkül; nehéz ilyen műfajú szöveg általános részéhez érdemi észrevételeket tenni.”

– *A Waldorf-pedagógia tartalma és módszertani gyakorlata mennyiben alkalmas és képes a lényegét tekintő öncsonkítás nélkül alkalmazkodni a központosító elvárásokhoz? Konkrétan mi az, amiben még engedhetünk, s mi az, amiben biztos, hogy nem, mivel pedagógiai megfontolásaink és meggyőződéseink fől számolását jelentené?*

Rudolf Steiner már az első Waldorf-iskola létrejöttékor hangsúlyozta, hogy a Waldorf-pedagógia nem működhet a közoktatástól és attól a társadalmi közegtől elszigetelten, ahol megvalósul. 1919-ben, a stuttgarti Waldorf-iskola megalakulásakor kompromisszumkészre hívta föl a figyelmet.

A Waldorf-iskola a civil szféra, a közoktatás és a Waldorf-pedagógia közös metszéspontjában áll. Szükség van tehát arra az alkalmazkodóképességre és realitásérzékre, hogy tudjuk, milyen mértékig lehet úgy kompromisszumokat kötni, hogy közben az eredeti ideát ne veszítsük szem elől. Ennek mértéke attól függ, hogy követni és teljesíteni tudjuk-e azt a tantervet, amely meghatározó módon a gyermekfejlődésre épül. Az általunk helyesnek ítélt nevelési elvek vagy tartalmak kárára nem tudunk engedményeket tenni.

– *Mi változik a minőségbiztosításban, a szakmai ellenőrzésben?*

A tervezet szerint „a közoktatási intézmények külső pedagógiai-szakmai ellenőrzése új elemmel, az oktatásirányítás által megrendelt állami ellenőrzéssel egészül ki. Az országos szakmai ellenőrzés az intézményekben ötévente ismétlődő, minősítő értékeléssel záruló vizsgálat. Az országos szakmai ellenőrzés célja a pedagógusok munkájának és az intézmény pedagógiai tevékenységének külső, egységes kritériumok szerinti ellenőrzése és értékelése a minőség javításának érdekében.”

Az MWSz állásfoglalása egyértelműen jelzi a központi ellenőrzéssel kapcsolatos alapvető problémát és a Waldorf-iskolák pedagógiai sajátosságaiból fakadó jogos igényt: „A koncepció alapján kérdéses, hogy az állami pedagógiai-szakmai ellenőrzés keretében mennyiben tud érvényesülni a sajátos Waldorf-pedagógia és a Waldorf-kerettanterv követelményeinek megfelelő ellenőrzése,

amely szerintünk nem nélkülözheti az ellenőrzést végzők részéről a Waldorf-pedagógia és a Waldorf-kerettanterv alapos szakmai elméleti és gyakorlati ismeretét.

A tervezet részletesen kidolgozott melléklete szerint az intézmény ellenőrzését erre a célra kijelölt szakértői csoport végzi. A koncepcióban megfogalmazottak szerint a háromfős szakmai ellenőrző csoport javaslata alapján akár meg is szüntethető az intézmény. Ugyanakkor a vitaanyag az egyházi intézmények ellenőrzésekor feltételül szabja a szakértők adott egyházhoz való tartozását. Ez alapján indokoltnak tartjuk az ellenőrzésben részt vevő szakértők munkája során és a szakértők fölkészítésében is biztosítani a Waldorf-pedagógiai ismeretek megjelenését.

– *Megnyugtató megoldás lenne szerinted, ha az alternatív iskolák kimaradnának ebből a rendszerből, és saját minőség-ellenőrzésük lenne? Nem válna így elkerülhetetlenné egy új, de inkább rossz ízű fogalom, mondjuk az alternatív minőség létrejötte, amely még jobban izolálná és erősíteni az eddig is közkeletű fenntartásokat az alternatív iskolákkal szemben?*

Az alternatív iskolák és ezen belül a Waldorf-iskolák a közoktatás egészében a mindenkori hatályos jogszabályok alapján kívánnak – megfelelő szakmai és jogi feltételek biztosításával – működni. Az utóbbi 8-10 év tapasztalata alapján kijelenthető, hogy szakmai körökben nőtt a Waldorf-pedagógia szerepe és jelentősége. A 2003. évi közoktatási törvénymódosítás számos olyan elemet tartalmazott, amelyek alapvetően a Waldorf-iskolák sajátosságai: szöveges értékelés, buktatás mellőzése, kompetencia alapú oktatás kisiskolás korban. Az elmúlt években sok olyan program kidolgozásában vettünk részt, amelyek a Waldorf-iskolák „jó gyakorlatait” kívánták átültetni a többségi intézmények pedagógiai munkájába: írás-olvasás tanítása, szülőkkel való együttműködés, szöveges értékelés, epochális oktatás... Emellett több megkeresés érkezett a Magyar Waldorf Szövetséghez azzal kapcsolatban, hogy miként lehet önkormányzati keretek között működő iskolákba bevinni a Waldorf-pedagógiát. Polgármesterek és intézményvezetők ettől a lépéstől várják a létszámcsökkenés megállítását, az összevonás vagy az iskolabezárás elkerülését.

A 90 éves Waldorf-pedagógia már nem útkereső alternatíva, hanem a közoktatás szerves része. Tehát nem az elszigetelődés a cél, hanem a plurális rendszer fenntartása, amelyben a Waldorf-pedagógia jótékony hatással lehet a közoktatás egészére. Ehhez a Waldorf-iskolák autonóm szakmai működésének biztosítása szükséges. Az érvényes kerettanterv lehetőséget ad a Waldorf-iskolákra szabott minőséggyakorlati rendszerek alkalmazására is. A minőség megőrzése pedig közös felelősség és egyben minden Waldorf-iskola létérdeke.

– *Véleményed szerint a tervezett életpályamodell előmozdítja-e a pedagóguspálya megbecsültségét?*

„A pedagógusok életpályamodellje” törvénytervezet olyan minősítő és értékelő rendszert kíván bevezetni a közoktatásba, amely a kidolgozói szerint „szavatolja a pedagógusi munka magas minőségét, a megfelelő életszínvonalat, a szakmai fejlődést, és lehetőséget teremt az alkalmatlanok kiszűrésére.”

Minden közoktatási intézményben alkalmazott pedagógusra egységes szabályok alapján lenne érvényes a minősítő eljárás. „A minősítő bizottság tagjai meghatározott szempontok alapján, egymástól függetlenül pontozzák a pedagógus teljesítményét. Az összpontszám alapján kétféle döntés születhet: megfelelt, nem megfelelt.” A minősítés komplex szempontrendszer alapján történik, amelyben az objektív, mérhető és a szubjektív, inponderábilis

kritériumok egyaránt szerepelnek. A koncepció alapján vizsgált és értékelt szempont például az is, hogy a „tanító, az általános és középiskolai tanár egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, valamint hazaszeretetre neveli-e a diákokat”, vagy hogy „egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával, iskolai és iskolán kívüli tevékenységével követendő példát mutat-e.”

A Magyar Waldorf Szövetségnek a pedagóguséletpálya-tervezetről alkotott részletes véleménye szerint „a koncepció a pedagógusok munkájának mérését és számonkérését olyan fokban kívánja törvényerőre emelni, amelyre semmilyen más életpályán, hivatásban nem találunk példát, ezért bevezetése még akkor sem indokolt, ha szándéka szerint egyébként a pedagógustársadalom megbecsülésének emelésére hivatott.” Az általános észrevétel mellett szakmai szempontból fontos hangsúlyoznunk, hogy „a pedagógusteljesítmény nehezen mérhető és megragadható, hiszen a nevelő-oktató munka középpontjában a gyermek áll, ezért a pedagógus tevékenysége soha nem függetleníthető az adott gyermek-, illetve tanulóközösségtől, a helyi adottságoktól és az alkalmazott pedagógiától.” Kétséges, hogy minden pedagógus munkájának mérésére alkalmas objektív szempont- és pontrendszert lehessen megalkotni és működtetni, így az ehhez rendelt előmeneteli rendszert, a munkaviszony fenntartását, az életpályán maradás kérdését erősen aggályosnak tarjuk.

– *Mire kötelezheti a PHWI tanári közösséget az, ha a modellt jelen változatában elfogadja az országgyűlés?*

A Waldorf-iskolák jelenleg a Köznevelési Törvény 131. §-a alapján elfogadott Waldorf-iskolai kerettantervben meghatározott tanterv és alkalmazási feltételek szerint foglalkoztatják a pedagógusaikat. A tanárképzésekre vonatkozó kerettantervi melléklet elsősorban a Waldorf-specifikus eltéréseket tartalmazza; ez alapján elfogadott a Waldorf-osztálytanítói alapidiploma és a tanítói vagy tanári végzettség az általános iskola teljes időszakára, a Waldorf-iskola speciális tantárgyaihoz kapcsolódó tanárképzések elvégzése az euritmia és a Bothmer-gimnasztika oktatásához, vagy a Waldorf-alapidiploma mellett megszerzett szaktárgyi vizsga bizonyos szaktantárgyak (kézimunka, idegen nyelvek, ének) tanításához meghatározott osztályfokokon. Amennyiben továbbra is „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve” alapján szervezhetjük a munkánkat, úgy új törvényi kötelezettség nem terheli ezen a téren az iskolát.

– *Hogyan változik a rendszer finanszírozása, különös tekintettel az alternatív iskolákra és ezen belül a mi iskolánkra?*

A koncepció alapján a jövőben „a központi költségvetés biztosítja a közoktatási intézmény működéséhez szükséges, és egyéb alkalmazotti létszámról megállapított átlagbér (és annak járuléka) szerinti támogatás összegét.” Ez a fajta elképzelés vonatkozik a nem állami, nem önkormányzati iskolákra is, így ezen a téren szektorsemleges marad a finanszírozás, de az intézmények működéséhez szükséges további feltételeket (épület, fenntartás, karbantartás, beruházás, eszközbeszerzés, további bér-járadékköltségek) továbbra is a fenntartóknak kell biztosítaniuk. A mi esetünkben ennek összegét a szülők alapítványi támogatása fedezi. Az új finanszírozási elképzelések még képlékenyek, így számos kérdés megválaszolásra vár:

Mit jelent a normatíva alapját képező „átlagbér”? – hiszen ez a koncepcióból nem derül ki.

A támogatási összeg a kerettantervek munkaerő-szükséglete alapján kerül-e kiszámításra?

Benne vannak-e az oktató nevelő munkát közvetlenül segítő szakemberek is?

A koncepció nem utal a közoktatásra szánt állami támogatás növekedésére, így a makrogazdasági helyzet tükrében az előző évekhez hasonló intézményműködtetési feltételeket prognosztizálunk.

– *Milyen gyakorlati lehetőségeit látod annak, hogy a törvénytervezetről szóló vitában a Waldorf-iskolák hatékonyan megjelenítsék és lehetőség szerint érvényesítsék speciális elképzeléseiket és igényeiket?*

A Magyar Waldorf Szövetség és az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete mint a nem állami, nem önkormányzati közoktatási kör két legnagyobb országos érdekképviselői szervezete az oktatási kormányzat tárgyalópartnere a törvénytervezet előkészítésében és a társadalmi-szakmai egyeztetés során. Intézményi tapasztalatokra és szakemberek véleményére támaszkodva reméljük, hogy érdemi szakmai párbeszédsorozat eredményeként megőrizhetjük a Köznevelési Törvény által garantált jogosítványainkat, a közoktatás keretein belüli autonóm működésünket. Természetesen várunk minden olyan észrevételt, véleményt vagy kezdeményezést, amely hozzájárulhat a jelenlegi folyamat megnyugtató lezárásához.

Pocsai Eliza a diákönkormányzat nevében január elején levélben kérte a diákokat, a szülőket, és a tanárokat, hogy adománnyal segítsék az Afrikában élő embereket.

AFRIKAI ADOMÁNYGYŰJTÉS

Először szeretnék köszönetet mondani mindazoknak (családoknak, tanároknak, gyerekeknek), akik adományaikkal – ruhákkal, cipőkkel, ágyneműkkel, törülközőkkel, íróeszközökkel, füzetekkel, élelmiszerrel, gyógyszerrel – segítették a Budapest-Bamako Rally-vel együttműködő Afrikai-Magyar Egyesület humanitárius gyűjtését.

Jó volt tudni és látni, hogy az iskola diákönkormányzata felvállalta és koordinálta ezt a gyűjtést. Négy nap alatt annyi felajánlás gyűlt össze, hogy 3 autóval tudtuk elszállítani. Az AHU-nál csodálkoztak is, hogy ilyen rövid idő alatt több mint 30 doboznyi adomány gyűlt össze, ezenfelül még élelmiszer, varrógépek, műanyag áruk is átadásra kerültek. Ezer köszönet azoknak a diákoknak, akik szabad idejükben válogattak, dobozoltak és segítettek a pakolásban, az elvitelben. Sorolhatnánk neveket, de úgy gondolom, nem magukért tették, hanem a közösségünkért és másokért. Míg járt a kezünk, terveket szövögettünk az elkövetkező időkre.

Az AHU kamionja, amely 2011. január 15-én reggel indult a Hősök Teréről, megtelt az iskoláknak, kórházaknak és szociális intézményeknek szánt adományokkal. Ezeket Mauritániában és Maliban fogják szétosztani a következő két hétben.

Külön köszönetet szeretnék mondani azoknak, akik a szenegáli családomnak hoztak ruhákat, élelmiszereket. Ezek a Charity March autójával jutnak el Szenegálba, a Dakartól 30 km-re lévő Lac Rose-ba.

Sadio Gyöngyi Zsuzsánna

Michael Ende: *A Végtelen Történet*

Szereted az izgalmas meséket? Azt mondják, jó a fantáziád? Esténként a takaró alatt a kedvenc könyvedet olvasod? Talán már Fantáziában is jártál? Nem? Hát akkor indulj minél hamarabb!

Fantáziába egyszerű eljutni. Kezdd el olvasni *A Végtelen Történet* című könyvet, lehetőleg hétfőn, délután. Majd elalvás előtt még gondolkodj egy kicsit a mesén. Ha szerencséd van, Fantáziáról fogsz álmodni. De vigyázz! Az Aurin törvénye minden embert kivétel nélkül arra kötelez, hogy csináljon azt, amit akar. És aki mindig szeretne valamit, az *A Végtelen Történet* részévé válik.

Kentaur, lidérc, kőevő, farkasember, mágus, éji manó, aharárik csapata, Iggamul, Morla, Elefántcsont-torony, Vándorló-hegy, Góba-sivatag és Amargant, Ezüstváros – már csak olvasóra vár.

Kellemes utazást!

Nagy Lőrinc, 9. osztály

Mark Twain: *Koldus és királyfi*

A XVI. század második negyedében, egy őszi napon, Londonban a szegény Canty-családnak fia született, pedig nem volt rá semmi szüksége. Ugyanezen a napon egy másik angol gyerek is született: a gazdag Tudor-családban, rá szüksége volt egész Angliának. Egész Angliában egyébről sem beszéltek, csak az újszülöttről, Tudor Edwardról, Wales hercegéről.

Amikor aztán felnőttek, egyszer ruhát cseréltek. Attól fogva a királyfi járt rongyos ruhákban, és a koldusfiú járt a grófok között. Az „átöltözött királyfinak” volt egy jó barátja, akivel rengeteg helyen járt. Egy párszor még a börtönben is.

Azért ajánlom ezt a könyvet a gyerekeknek, mert nagyon izgalmas és vicces, amikor Tom County a palotában állandóan balfogásokat csinál.

Pál Zsigmond, 5. osztály

EURITMIA

Mi a gyógyeuritmia?

Iskolai életünkben az euritmia mind a három fontos területe jelen van: a pedagógiai, a művészeti és a gyógyeuritmiai is.

Talán aránytalanul kevesebb szó esik az euritmiának a gyógyító ágáról, és csak nagyon finoman érzékelhető, pedig már sok diáknak segített és segít a mai napig.

A gyógyeuritmia számos külföldi kórházban bevált terápiaként működik. Pszichiátriai, rehabilitációs, belgyógyászati, szemészeti stb. osztályokon dolgozó orvosok írják föl gyógyszer mellett és helyett is. Nagyon széles tehát a paletta, ahol segíthet a gyógyulni vágyóknak.

Az iskolában természetesen nem beszélünk olyan súlyos problémákról, mint amelyek kórházban előfordulhatnak. A gyógyeuritmia azonban sok nehézség enyhítésében nyújthat segítséget, és tartósan orvosolhatja is azokat, mint például a számolás, olvasás, írás közben jelentkező problémákat, a szorongást vagy a magatartászavarokat... Nemcsak a tanulási folyamatokat erősíti azonban, tehát nemcsak a belső formaerőkre hat erősen, hanem a külsőket is képes ösztönözni, alakításra bírni, akár deformításokat is képes kedvezően befolyásolni, illetve helyrehozni.

Sok kellemetlenséget okoz például gyerekkorban a szabálytalan fogsor. Szinte minden második kiskorú páciensnek fölírja a fogorvosa a fogszabályzót, amely viselése igen fájdalmas, azon felül, hogy komoly anyagi erőfeszítést is jelent a szülőknek.

Dr. Claus Haupt és Mareike Kaiser több évi munkával, tapasztalattal és szeretettel olyan gyógyeuritmiai gyakorlatsort állított össze, amely számos szabálytalanságot, csáláságot, rossz fogállást stb. képes orvosolni. Második osztályosoknál lehet a leggyorsabban eredményt elérni, mivel náluk ez igen időszerű probléma. A legtöbb fog ebben az életkorban cserélődik ki, de persze a folyamat időtartama elsősorban attól függ, hogy mit is kell kezelni. Nemcsak ennél a korosztálynál érdemes azonban fog-gyógyeuritmiát alkalmazni, hanem idősebb gyerekeknél is, akár még gimnáziumban is. Mareike felnőttekkel is dolgozik, de azt mondja, velük több türelemre van szükség. Általában hét hétig foglalkozik egy gyerekkel, és utána hét hét szünetet tart. Az a tapasztalata, hogy a szünetekben történik az igazi változás.

Yvonne-nal együtt én is részt vettem Mareike kétéves képzésén, és mi is alkalmazzuk a tőle tanultakat az iskolában. Már látható eredményeink is vannak, amelyeknek nemcsak mi, de diákjaink is nagyon örülnek.

Pintér Eszter

A decemberi számban olvashattatok Pocsai Eliza beszámolóját a diákönkormányzat devecseri útjáról, a katasztrófa áldozatai számára szervezett segélyakciójáról. Itt interjút és riportot olvashattok az ott élőkkel.

„Hatalmas szél volt, kinéztem az ablakon, és láttam valami pirosat. Először azt hittem, kidöntötte a szél a kaput, mert nekünk piros a kapunk, aztán kinéztem az ajtón, és láttam, hogy jön be az a vörös valami...”

KATASZTRÓFA DEVECSERBEN

Interjú három gyerekkel arról,
ők hogyan éltek meg ezt a katasztrófát

Két és fél óras utazás után megérkeztünk Devecserbe. Amint átmertünk a vonatsínen, megláttuk a katasztrófasújtott területet.

A város üres, csak néhol sétál egy-egy ember az utcákon. A vörös szín mindenhol ott van. A fák törzsén még mindig látszik a kb. 2 méter magasságban lévő vörös csík. A házak üresek, kihaltak. Rendőrautók járőröznek az egész városban. Borzalmas volt látni azt, hogy ez tényleg olyan, mint ahogy a híradóban mutatták.

Az iskolában nagyon kedvesen fogadtak, és amint bepakoltuk az ajándékokat, el is kezdtük az interjút három 8. osztályos gyerekkel, akiknek személyes élményeik vannak a katasztrófáról.

Nagy Viktóriával, Horváth Boglárkával és Fekete Szilárddal beszélgettünk a történeteikről.

Mi történt akkor, amikor jött az iszap? Mit csináltak? Hogyan éltétek meg ezt az egészet?

Viktória: Hatalmas szél volt, kinéztem az ablakon, és láttam valami pirosat. Először azt hittem, kidöntötte a szél a kaput, mert nekünk piros a kapunk, aztán kinéztem az ajtón, és láttam, hogy jön be az a vörös valami, én meg gyorsan fölmásztam a konyhaablakra.

Szilárd: Az úgy volt, hogy amikor vége volt a sulinak, kimentünk, és mint mindig szoktunk, lenéztünk a várkertre. Akkor még nem volt semmi különös. Aztán elmentünk az osztálytársamék felé, és az ő apukájának a főnöke mondta, hogy leomlott valami gát. Akkor mi még ezt nem hittük el. Elindultunk hazafelé, majd jött egy csomó rendőrautó, amik szirénáztak meg dudáltak. Elmentünk a főút felé, hogy megnézzük, mi van ott, és akkor már láttuk, hogy hömpölyög az iszap. Én akkor elkezdtem haza futni. A kutyám lenn volt a pincében, őt gyorsan kihoztam, aztán áramtalanítottam az egész házat, és fölmentem az utcánkban lévő dombra. Mikor visszanéztem, már elérte a házat az iszap.

Nektek szóltak erről előtte? Vagy fölkészítettek titeket arra, hogy jön az iszap?

Boglárka: Nekem az anyukám észrevette, hogy a polgármester meg a fontosabb emberek ott járkálnak a pataknál. Aztán amikor hazaértem, mondta, hogy nézzük meg, mi van ott, és akkor már a patak tele volt vörösiszappal. Mondták, hogy menjünk haza, mert kb. 10 perc múlva ki fog önteni, és aztán nem sokkal utána már tényleg ott is volt az utcákon.

Viktória: Minket meg azzal ijesztettek meg, hogy jön még egy áradat, csak az ennek a kétszerese lett volna. Az viszont már teljesen elöntötte volna a házunkat. Ezért lakoltatták ki Kolonárt is.

Szilárd: Volt az a tározó, ami kifolyt, és a mögötte lévő tározó fala is megrepedt, és ezért volt ekkora készség. Ha az is kiömlött volna, az sokkal nagyobb katasztrófa lett volna.

Milyen gyorsan jött ez az egész?

Boglárka: Nagyon gyorsan.

Viktória: Nekünk a házunk előtt állt az Opel autónk. Kinéztem, az egyik pillanatban még ott volt, aztán visszanéztem, és már lent volt 8 utcával arrébb.

Valamelyikőtök házát nagyon elöntötte az iszap?

Boglárka: A mi házunknak csak a mellékhelységeit meg a pincéjét öntötte el.

Viktória: A miénkben 20 cm vastagon állt az iszap.

Szilárd: Nekünk is szerencsére csak a pincét öntötte el.

Devecser mekkora részét öntötte el az iszap?

Viktória: A két végét, kb. az egyharmadát.

Milyen magas volt ez az iszap?

Viktória: Nálunk másfél méter magas. Ha az ablakból kinyúltál, akkor elérte a tetejét. Olyan erővel jött, hogy amikor már csak kb. 30 cm volt, akkor is majdnem elvitte a lábamat.

Amikor elérte a várost az iszap, akkor belenyúltatok, vagy jártatok benne?

Viktória: Az elején igen, mert próbáltuk betömködni a lukakat, hogy ne folyjon be, de aztán bejött teljesen, és akkor meg lapátokkal próbáltuk kimerni. Apa meg kiment fürdőnadrágban a ház elé, hogy lefilmezze.

Akkor vannak rajtatok égési sérülések?

Viktória: Hát igen, nekem a lábamon, apukám meg deréktól lefelé elégett.

Ez hogy néz ki? Olyan, mint egy rendes égési sérülés?

Viktória: Hát olyan, mintha leégne az egész tested deréktól lefelé. Teljesen lejött a bőre.

Hol laktatok, amikor kilakoltattak titeket?

Boglárka: Minket a kastély könyvtárába vittek. Mondták, hogy pár napig nem lehet hazamenni, úgyhogy akkor elmentünk a papámhoz.

Azokat az embereket, akiknek nem volt hova menniük, hol helyezték el?

Szilárd: Főleg sportcsarnokokban Ajkán, Veszprémben, Győrben.

A várkert milyen állapotban volt, mielőtt elöntötte volna az iszap?

Szilárd: Szép volt. Mindig voltak itt kutyakiállítások, meg itt bicikliztunk, fociztunk.

Mi lesz a sorsa ennek a parknak?

Szilárd: A kisebb fákat, bokrokat kivágják, a nagyobb fák törzséről pedig hétvégeként mossák kézzel a vörös iszapot.

És mi lesz a talajjal?

Viktória: Ledarálják, nem tudom hány cm vastagságban, és utána újra feltöltik. A vasút környékén, ahol mi is laktunk, ledózerolják a házakat, és oda csinálnak egy zöldövezetet, amit olyan növényekkel ültetnek be, amik felszívják ezt az iszapot.

Tudtok valamit arról, hogy az állatokkal mi lett?

Boglárka: Összeszedték és elvitték őket menhelyekre. De a kikötözött állatok nem éltek túl.

Volt a városban halálos áldozat?

Szilárd: Nem, a városban szerencsére nem volt.

Viktória: Nekünk az egyik rokonunk volt az első halálos áldozat Kolontáron.

Mi történt azóta, hogy elöntötte a várost a vörösiszap? Milyen intézkedések történtek azóta?

Szilárd: A földeket kitakarították, a házakról lemosták az iszapot. Csak néhány ház van, amin rajta hagyták, mert azt akarták, hogy látszódjon, hogy meddig ért az iszap. Az utakat pedig folyamatosan mossák.

Viktória: Megkezdődtek az ügyvédi tárgyalások is.

Milyen ügyvédi tárgyalások kezdődtek el?

Viktória: Mindenki megy az ügyvédhez, hogy a lehető leg-

több pénzt és minél nagyobb kártérítést kapjon. Fölértékelik az ingatlanokat, és az emberek csak a fele pénzt kapják meg.

Ismertek valakit, aki a timföldgyárban dolgozik?

Szilárd: Én ismerek egy ottani alkalmazottat. Neki a munkatársa már egy nappal előtte fönn volt a gáton, és akkor ő már jelezte, hogy valami baj van, repedezik a gát, folyik ki az iszap. De egyébként már júniusban is lehetett tudni, hogy repedt a gát, mert már akkor is folyt ki az iszap.

Hogy döntött a családotok? Itt maradtok Devecserben?

Szilárd: A városban igen.

Viktória: Igen.

Boglárka: Igen, csak más házban.

Az interjút készítette:

*Doma Sára, Pocsai Eliza, Tass Borcsi, Horváth Kristóf,
Ferenczy Bálint, Petróczy András,*

Az élet megy a normál kerékvágásban, a gyerekek járnak iskolába, csakhogy átestünk valami szörnyűségen, és ez mindanyunkban nyomot hagyott.”

VÖRÖSISZAP: Devecser, 2010. december 9.

Petróczy András riportja

Bár a helyzet kezd javulni a katasztrófásított területen, de az élet még jó ideig szóba sem jöhet. Az emberek nagy része még nem lábalt ki a katasztrófa által okozott traumából. A családok egy része minden ingóságát elvesztette. A devecseri általános iskola igazgatóját kérdeztem.

Mi változott az életükben a katasztrófa után?

IGAZGATÓ: Alapvető dolgok nem változtak. Az élet megy a normál kerékvágásban, a gyerekek járnak iskolába, csakhogy átestünk valami szörnyűségen, és ez mindanyunkban nyomot hagyott. Pillanatnyilag nem látszik különösebb változás, hogy a gyerekek össze lennének roskadva, de ez nem azt jelenti, hogy mélyen belül nem hordozzák magukban ennek a katasztrófának a traumáját. A gyerekek a gyerekközösségben jól érzik magukat, de hogy ez hosszú távon hogyan fog megjelenni az életükben, azt nem lehet tudni. Azok a gyerekek, akik közvetlenül károsodtak, tehát most rokonoknál vagy albérletben laknak, azok nyilván ezt az egészet máshogy látják, de itt mindenki károsult. Az iskolából sok gyerek elment, körülbelül 30 diák. Általában azok, akiknek mindenük odalett, és fogták a sátorfájukat, és más falvakba költöztek. De voltak, akik nem költöztek el, csak annyi rossz élmény érte őket, hogy úgy gondolták, nagyobb biztonságban tudhatják a gyerekeiket másik városban.

Hibáztatnak valakit a történetekért, és ha igen, kiket? Egyáltalán hogy gondolnak erre vissza?

IGAZGATÓ: Nem, nem gondolnám. A történetek utáni traumából az emberek még nem épültek föl annyira, hogy ezekre gondolnának. A felelősség terhére nem lehet egy emberre hárítani. Itt sok dolog együttes hatásaként jöttek létre az események. Itt az emberek most inkább a saját problémáikkal vannak elfoglalva. Valószínűleg évtizedes pereskedés előtt állnak. Ha valaki elfogadja az állam által ajánlott kártérítést, akkor az állam ki-

rendel hozzá egy ügyvédet, aki a pereskedéseknél segít. Ha meg valaki nem fogadja el, akkor ő gondoskodik saját magának ügyvédre. Erről az arányról nincs pontos adat.

Körülbelül fél egy felé jött egy telefon, hogy átszakadt a gát, de hogy milyen gát, hol, és ez mennyire veszélyes a falura nézve, azt nem tudta senki. Ezt nem közölték, tehát ezek teljesen használhatatlan hírek voltak. De ha hiteles információk lettek volna, akkor sem lehetett volna sokat tenni, mert az iszap hihetetlen sebességgel haladt. Körülbelül negyed kettőkor már itt is volt. Nem sokkal később már rendőrök érkeztek, hogy az embereket figyelmeztessék, nehogy hozzáérjenek, mert rendkívül veszélyes. Ahogy telt az idő, egyre több rendőr, katona, katasztrófavédelmi ember, mentő, katonai és rendőrhelikopter jött. Egyszerre itt pillanatok alatt hadiállapot keletkezett.

IGAZGATÓ: Egy évben 5 nap szünetet rendelhet el az iskolai igazgató rendkívüli helyzet miatt, ezt meg is tettem. Utána a polgármester is elrendelt még két napot. A szünet után azzal a különbséggel folytatódott a tanítás, hogy a pár kilométerre lévő iskolába vitték mindennap a gyerekeket buszokkal. A feltételek nem voltak túl optimálisak, két-három gyerek ült egy padban, de legalább volt nagy udvar, és ami jelen helyzetben fontos volt, hogy volt friss levegő, és ami még fontos volt, hogy akkor a városban nagyon nyomasztó légkör uralkodott, és ebből kivettük a gyerekeket egy időre. Az emberek pl. tetőtől talpig vegyvédelmi ruhában voltak.

Igaz-e, hogy Devecserbe sokkal több segítség érkezett?

IGAZGATÓ: A katasztrófa után rengeteg ember volt lúgos vízben, koszos ruhában átfagyva. És a segélyszervezetek nem sokkal később már ott voltak, és mosták le az embereket tetőtől talpig, és tiszta, meleg ruhákat adtak rájuk. Az iskola tornatermét berendezték szállóhelynek, és már este érkeztek a segélyszervezetek, akik matracokat, takarókat, ruhákat hoztak magukkal. Telehordták az iskolát pont azzal, ami kellett. És ez azóta is tart. Én nem tudom megítélni, hogy mi kevesebbet kaptunk volna, mint Kolontár. Szerintem mind a két falu sok segítséget kapott. Nagyon sokan fordulnak közvetlenül az iskolákhoz. Csak az a baj, hogyha fölröbben egy kis negatív hír, ami általában téves információ, akkor az adakozókban meginog a bizalom, de mi nagyon örülünk minden adománynak, ami hozzánk érkezik.

KÉPCSARNOK

„...az is ugyanolyan fontos, ami nem látszik. Az emberben épp úgy, mint a tárgyakban.”

Hadabás Éva alapító szülő volt Krigovszki Anna első osztályában. Egyike az iskolánkban legrégebb óta tanító tanároknak. Hat gyereke közül négy járt Hidegkútra.

1955-ben Békés megyében, Bélmegyeren születtem. A nagynéném bába volt a faluban, ezért is volt egészen természetes, hogy otthon jöttem a világra. Nagy, összetartó családban nevelkedtem. A nagynéném férje vadász volt, ezért gyermekkoromban meghatározó élményt jelentettek a pazar vacsorákkal egybekötött családi összejövetelek. Idővel a szüleim átköltöztek egy másik faluba. Okos, olvasott édesanyám határozott, független, emancipált asszony volt, főkönyvelőként dolgozott a TSz-ben. Sokat beszélgettünk, együtt olvastunk, megbeszéltük az olvasmányokat, és ez nagyon jó volt nekem. Kilencéves koromban megszületett az öcsém. A nagy korkülönbségből az is következett, hogy amikor ő első osztályba lépett, akkor én épp elkezdtem a gimnáziumot, és elkerültem otthonról. Ezért nem nagyon volt közös gyerekkorunk, és ez sokáig érezte a hatását a kapcsolatunkban. Ebben az időben a család Békéscsútra költözött, ahol édesapám éttermet vezetett. Elképesztő emberismerettel rendelkezett, jó érzéssel pontos képet alkotott róluk.

Csodálatos gyerekkorom volt, de ez csak később tudatosult bennem. Akkor természetes volt, hogy biciklizünk, elhagyott tanyákra járunk, előadásokat szervezünk a szüleinknek. Fantasztikus iskolába jártunk, utólag azt mondom, volt némi Waldorf-érzése: a konyhakertben sok mindent megtermeltünk, a terményeket befőztük, tanultunk sütni, varrtunk hozzá kötényt, rengeteget énekeltünk, remek kórusunk volt, az igazgatónk velünk hegedült. Sok népdalt tanultunk, fellépésekkel jártuk az országot. Mindez akkor teljesen természetes volt.

Kiskamaszkorba lépve kezdtem nem szeretni a falut. Az ember mindig azt hiszi, mennyivel jobb volna az, ami nincs. Bennem megfogalmazódott, hogy a gyerekeim a fővárosban fognak megszületni, és milyen jó lesz nekik, hogy városi emberek lehetnek. Művészeti téren tehetségesnek mutatkoztam, ezért az iskolaigazgató, aki nagyon szeretett, elvitt felvételizni a szegedi művészeti gimnáziumba. Az általános iskola mind a nyolc osztályát kitűnő eredménnyel végeztem, a felvételem is jól sikerült, így rögtön bejutottam a kerámia szakra. Ennek persze nagyon megörültem, majd kis idő múlva sok mindennel szembesültem, amire nem számítottam. (Most már azt mondom, 14 évesen korai otthonról elkerülni.) Mindig is önálló voltam, mégis megviselt, hogy a zárt, védett családi közösségből bekerültem a kollégiumba, ahol egészen más típusú, a világra sokkal nyitottabb gyerekek is voltak, akiket már megérintettek olyan dolgok, amik számomra még ismeretlenek voltak. Emellett a központi szerepből bezuhantam az egy-asok-között helyzetbe. Mindezzel sokat küszködtem, romlott a tanulmányi eredményem, ráadásaképpen a nyolcfős szoba többi lakójához való alkalmazkodással is meg kellett birkóznom.

Mindent egyedül kellett megoldanom, és azzal szembesültem, hogy elveszíték szerepeket. Idővel azután minden a helyére került, kialakult egy nagyon jó baráti kör, csuda jó volt maga az iskola, fantasztikus művésztanárok vettek minket körül – kezdtem magamra találni. Közben az édesanyám nagyon beteg lett, agyvérzés következtében megbénult és nem tudott beszélni. Ez természetesen édesapámat is nagyon igénybe vette, így méginkább magamra maradtam. Ennek a veszteségnek az lett a jó oldala, hogy érettebbé váltam, sokat tapasztaltam, megerősödtem. Az otthonról hozott dolgok, az erős gyökerek megtartottak, de mindent egybevéve küzdelmes időszak volt.

Ez alatt a négy év alatt nagyon sok mindent tanultam. Érettségi után megnyertem a férfi és a nő szerepének témájában kiírt országos rajzpályázatot. A rajzomon fügefalevél erezte adta ki egyik oldalon a férfi, másik oldalon pedig a női arcot. Az elnyert pénzből felköltöztem Pestre. Albérletben laktam, keramikusnál dolgoztam, az általa tervezett tárgyakat öntöttem agyagba. Rengeteg tapasztalatra tettem szert, de kevésbé voltam önálló. Megismertem technikákat, mázakat, eszközöket. Közben tanultam. Népi játszóházvezető-képzésen vettem részt, és elvégeztem a kismesterségek szakoktatói tanfolyamát. Azután egy évre visszamentem a falumba tanítani. Ez is nagyon érdekes tapasztalásokat hozott. Többségében a régi tanáraink dolgoztak még ott, akik nem tudtak váltani, és nehéz volt kollégaként fogadniuk engem, akit gyerekkoromban nyolc évig tanítottak. Ezért nem is maradtam ott tovább, újabb két évig ismét a pesti keramikusnál dolgoztam. Ekkor férjhez mentem, megszületett az első két gyermekem. Ez a házasságom válással végződött. Másfél év után találtam meg a társamat, akivel négy közös gyereket neveltünk-nevelünk. Azok az évek erőteljes kereséssel teltek, sokféle irányzattal megismerkedtünk, köztük a Waldorffal is. Éveken keresztül jártunk a tavaly elhunyt piarista tanárhoz, Bulányi Gyurka bácsihoz a Bokor nevű katolikus közösségbe, és sok más utat fölfedeztünk. Mindezen ismerkedés végén a Waldorf-pedagógia mellett döntöttünk. Józsi, a férjem egy alkalommal a *TV mágiszter* című műsorban hallotta Vekerdy Tamást, aki a solymári Waldorf-óvodáról beszélt. Ez annyira fölkelte az érdeklődését, hogy másnap el is ment oda. Akkoriban még Anette volt az óvónő. Nem volt egyszerű szóra bírni, nehéz volt oda bemenni, de a férjem szívósan és kitaratóan mégiscsak alaposan körüljárta a témát. Beszélt Jakab Tiborékkal is, és nagyon vonzónak találta ezt a lehetőséget. Vica, az első közös gyerekünk pont akkor állt beiskolázás előtt, elvittük őt a felvételire, amelyet Székely Anikó néni és Krigovszki Anna tartott. Mi pedig eljártunk Anikó néniék csoportjába. Számomra nem volt mindez gördülékeny, sokáig nagyon nehéznek találtam Steinert. Vekerdy azt mondta egyszer, hogy aki először nem borzad el, az nem is tisztességes, hiszen a hétköznapi tudásunktól nagyon távol áll mindaz, amiről Steiner beszél. Józsinak sokkal könnyebben ment, fogékonyabb is volt, és sokat foglalkozott efféle dolgokkal. Az otthoni beszélgetések mellett Anikó néni személye jelentette számomra a legnagyobb segítséget. Újra meg újra olvastam Steiner könyveit, ezeket közösen is földolgoztuk, és mindig valami újat és többet értettem meg belőlük.

Tizenvalahány évig voltam otthon gyesen, amivel nem is volt semmi bajom, de jól emlékszem arra a reggelre, amikor a konyhában állva szinte fejbe vágott a kérdés: Jézusom, hol van

az életem? Akkor láttam rá arra, hogy a családom életében, a gyerekek életében vagyok, és ebben teljesen föloldódott az én saját életem. Döbbenetes volt ez a fölismerés. Dodi ekkor még kisbaba volt. Ijedten rohantam Anikóhoz: mit csináljak? Épp akkor kezdődött a második turnus a posztgraduális képzésen, azt javasolta, jelentkezsek. Az önéletrajzom, az Anikó nénitől hallottak és a személyes beszélgetés alapján Mesterházi Zsuzsa néni föl is vett. A képzés bizony nem volt könnyű, két és fél évig minden péntek délutánt és szombatot lefoglalt. Nagyon jó volt a csoport is (többek között Gerle Edittel, Marcsival, Vince Erzsivel jártunk egy évfolyamba) és csodások voltak a tanárok is. Akkoriban nagyon új volt mindez Magyarországon, mindenkit hajtott a lelkesedés, az áhítat. Vekerdy, Székely Gyuri bácsi, Mesterházi Zsuzsa, Hegedűs Miklós, Krigovszki Anna mellett még Nelke is tanított minket. (Nelkét, a holland tanárt hívták ahhoz a szülői csoporthoz, akik végül megalapították az iskolát. Néhány éven keresztül tanácsadó tanárként segítette a folyamatot.) A képzés keretein belül witteni anyagi támogatással el tudtunk menni négy hétre hospitálni nyugati Waldorf-iskolákba. Én a Nelke otthonához közeli iskolába kerültem, és meg is látogattuk őt a csodálatos nyírfaligetben, ahol két-három család lakik együtt.

Az iskolában épp óriási átrendeződés volt, amikor végeztünk. Akkor kerültünk a Városház utcából (a jelenlegi ökumenikus iskola elődjéből) a Lipótra, és egyszerre nagyon sokan jöttünk az iskolába tanítani. Vera lányunk is akkor kezdte az első osztályt Gerle Edittel. Vica még Solymáron volt elsős Krigivel, Miti pedig Bakonyi Kátival a parókian kezdett. Ekkor ott már nem volt hely több osztálynak, emiatt törés következett be a solymári és a hidegkúti családok között, ekkor kaptunk helyet a Lipóton. Ez jelentette az első krízist az iskola életében: a képzett tanárok és a családok egy része Solymárra ment, másik részük a pesti helyszínre. A következő nehéz helyzet már itt következett be a felső tagozat indulásakor. Voltak szülők, akik azt akarták, fogjon össze több Waldorf-iskola, és közösen indítsanak felső tagozatot. Ez iránt azonban óriási ellenállás is jelentkezett. (Számomra nagyon szomorú, hogy mindenütt irányzatokat látok, és minden iskola elszigetelten működik, nehezen találnak közös pontokat. Mindez sok mindennek oka, akadály.)

Az első években Krigovszki Annával dolgoztam, és a mai napig végtelenül tisztetem és becsülöm őt azért a nagy munkáért, amelyet végzett. Nagyon akkurátus, igényes, alapos, én nála sokkal lazább vagyok a gyerekekkel. Ebből olykor nehézségek is adódtak, és két év után, amikor már én is a magam lábára tudtam állni, változtattunk. Azóta dolgozom Marcsival, és nagyon jól működik a közös munkánk. 17 éve vagyok itt, ő 19 éve. Bár nagyon sok dologban különbözünk egymástól, mégis zökkenőmentes az együttműködésünk. Remekül kiegészítjük egymást. Én gyors vagyok, hamar lelkesedem, ő pedig óvatos, előrelátó. Ugyanakkor valami nagyon közös alapnak köszönhetően mindebből nem feszültségek keletkeznek, hanem jó megoldások születnek. A gyerekek egy része inkább a lendületes cselekvéshez tud jobban kapcsolódni, nekik Marcsi lassúnak tűnik, míg mások visszafogottabban, lassabban, csöndesebben haladnak, nekik én túl gyors vagyok. Tehát ebből a szempontból is eszményi a páros munkánk, és egymásra is jó hatással vagyunk. Sorsszerűnek érzem a találkozásunkat. Jókat tudunk nevetni is, ami ugyancsak fontos.

Az iskolai lét fantasztikus dolog. Az ember mindennap változik. Mindennap csomó új dolog adódik. Csodának élem meg, hogy amikor a nap végén átgondolom a történeteket, mindig tanulok valamit magamról is, újra meg újra szembesülök dolgokkal; rengeteget lehet a gyerekektől tanulni. Mindez fantasztikus tükröz a személyiség fejlődéséhez. Vannak például napok, amikor akármire nyúl az ember, valahogy semmi sem jól alakul. Más napokon minden bejön, mindent átvesznek a gyerekek, minden jól működik. Biztos, hogy nem minden rajtunk múlik. (Egyszer Kovács Gábor mondta, ne legyünk olyan önteltek, hogy azt higgyük, minden tőlünk függ.) És adott a lehetőség, hogy jobbtájunk, hogy odalépünk egy gyerekhez, és azt mondjuk neki: ne haragudj, nem voltam veled igazságos. Ettől mindketten más szintre tudunk emelkedni, és a kapcsolat is fejlődik. Aztán örökös nagy kérdés a megújulás: korszerű vagyok-e. Bizonyos tantervi elemek már annyira halottak, hogy el kell őket vetni. Ilyen például a hímezett posztócipő, a mamusz készítése. Ma már a nagymamák sem ilyenben csoszognak ott-hon. E helyett meg kellett keresni azt, ami jobban megfelel a földre érkezés mostani erős megnyilvánulásának. A sapka, a kesztyű, a cipő és nyolcadikban a teljes ruha készítése is ehhez igazodik. A munka során állandóan ezzel szembesülünk. Fölmerült bennünk, hogy nemezeljünk cipőt, hiszen közben állandóan kapcsolatban vagyunk a testünkkel. És a gyerekek ezt már elutasítják. Minek ez, Éva néni? Ki fogja ezt hordani? Ezek nagy kérdések. A kézimunkázásnak azon túl, hogy a gondolkodást is, az érzést is és az akaratot is nagyon jól tudja segíteni, az igazi feladata egyrészt az, hogy kicsit ellene tartson annak, ami a külvilágban nyomul: minden kész, semmiért nem teszek erőfeszítést, bármit meg lehet venni. Másrészt az, hogy alkossunk valamit. Ez még nagyon működik a gyerekeknél, nagyon szeretnek a kezükkel dolgozni, nagyon akarnak jól dolgozni. Az egyik lényeges elem ebben az egészben a *jó feladat*. Lehet az ostort csattogatni, lehet fegyelmezni, lehet pótórával, egybekkel fenyegetni, de a dolog lelke az érdeklődést, az akaratot tápláló jó feladatban rejlik. Segíteni kell a gyerekeket abban, hogy a feladatot végigvigyék, vigyázzanak a dolgokra, legyenek belül igényesek. Vannak, akik azt mondják: jó ez nekem így is, vagy: úgysem látszik... Ezek kapcsán nagyon kell tudatosítani bennük, hogy az is ugyanolyan fontos, ami nem látszik. Az emberben épp úgy, mint a tárgyakban. Ez persze csak később áll össze. A számítógép mellett élő nagyobb kamaszok jó szándékkal viccelődnek is azon, milyen ódivatú ez vagy az, de ezek a dolgok nem erről szólnak, és nem szabad mindezt abbahagyni. Nyilván nem megyünk bele intellektuális beszélgetésbe minderről, nem bocsátkozunk antropozófiai magyarázatokba, de ha belülről meg vagyunk győződve ennek a jelentőségéről, akkor az átsugárzik.

Elsőben kötünk. Az agyi strukturálódás még nem zárult le, ezért a kötés nagyon meg tudja segíteni az írás-olvasás elsajátítását. A munka során egyik kéz sem domináns, mindkettő dolgozik, ez pedig nagyon jól visszahat az írás-olvasás megtanulására. A vastag ceruzához hasonlóan a vastag kötőtű illeszkedik a kéz működéséhez, azt is maguk készítik meleg anyagból, vastag gyapjúfonálból kötnek, és a kötés rendszere, ez a finom mozgás az agyi fejlődésre is hat, az ujjak használatát is ügyesíti. Steiner sokat írt arról, hogy minden kétkezi munka visszahat a gondolkodásra.

Másodikban következik a horgolás. Ebben az egyik kéznek már kiemelt szerepe van. Az állatmesékhez kapcsolódóan készítünk állatokat. Mindegyikhez téglalapokat kell horgolni, amelyekből mi formáljuk meg a szín által meghatározott állat karakterét. A gyerekek meghorgolják a két lapot, és föl sem merül bennük, hogyan lesz abból cica, oroszlán vagy mókus. Mostanában azonban sok gyerek szeretné maga összevarrni. Óriási külön téma lehetne, hogyan változnak a gyerekek. Ma már borzasztó erős akarattal bírnak. 16-17 év nem olyan nagy idő, mégis óriási a változás. A gyerekek türelmetlenek, és akiben megszületik ez az erős akarás, az össze is tudja varrni az állatot. Valószínűleg nem lesz olyan formás vagy pontos, mintha mi csinálnánk, de ez nem is baj. Az is érdekes, hogy kiben van meg sokáig az áhítat, a burok, a feltétel nélküli utánzás, elfogadás és csodavárás a tanár felé, és ki az, aki hamar kiéberedik ebből. Mindez (talán nagyobb) részben a gyerek saját hozott minősége, részben a család hatására alakul. A szülő kertész, akinek föl kell ismernie, hogy rózsája vagy tulipánja van, és tudnia kell, melyik mit igényel – mondja Steiner. Lehet a gyereket segíteni, és lehet rontani, de nagyon meghatározó, amit ő magával hoz. Mindazonáltal sok függ attól, milyen hatások érik. Nincsenek sablonok, minden nagyon összetett. Az egyik gyerek azt mondja: nem leszek olyan, mint az apám, mert... A másik pedig azért lesz olyan, mint az apja, mert... Ezért is gondolom, hogy a bennünk lévő a meghatározó. Felnevelhetünk jó családban is, rosszban is, de nem ez szabja meg, hogy mivé leszünk. A testvéreknél nagyon jól látható mindez. El lehet persze rontani, tönkre lehet tenni dolgokat, de igazából a belső a döntő.

Harmadik osztályban ismét kötünk, a földre érési folyamat megtámogatása céljából sapkát készítünk. Alul sötétebb, fölfele világosodó színekkel dolgozunk, a forma fönt nyitott – ez nagyon áttételesen megjeleníti a szellemvilághoz fűződő kapcsolatot is. Továbbra is fa kötőtűt és vastag fonalat, de már fordított szemet is használunk. Mindez szorosan összefügg az intellektuális képességek fejlődésével. Az éberséggel, a koncentrációval. És egyre több gyereknél el kell ezt engedni, mert nincs sikerélményük, csak kudarcot élnek át, nem tudnak megbirkózni azzal, hogy kétszemenként váltjuk a mintát. A diszgráfiához, a diszkalkuliához tudom ezt leginkább hasonlítani. A fejlesztőpedagógusok számára is óriási kérdés, vajon mi az oka a „diszek” ilyen nagymértékű megjelenésének. Egyre több képességre és egyre több gyerekre terjed ki. Sokaknak nagy nehézséget jelent az összpontosítás, a megértés. Valahol távol kint van a figyelmük. Rengeteg impulzus veszi őket körül, villogó színek, fények, hangok hatnak rájuk. Nyilván ennek is szerepe van ebben a jelenségben. Nincs elmélyülés. És minden rettentően fölgyorsult. Az erős akarátú gyerekek már novemberre elkészülnek az éves munkával. De a minőségből nem engedünk, mert úgy látjuk, azt nagyon meg kell követelni. A nagyobbak például hajlanak arra, hogy nem fércelünk, rögtön gép alá rakjuk, csak legyen már kész... És csak sópáncodnak: úristen, ez így nagyon hosszú időbe telik... De hiszen ráérsz, nem? Itt vagy egész évben, heti két órában. Hová rohansz? Mindig vissza kell húzni a tempót, és ez bizony nem könnyű. Szerintem a kézimunkázás már terápia is: kénytelenek a gyerekek megállni, lassítani, és eközben észrevétlenül is megnyugszanak, ellazulnak, kiengednek. Ezzel együtt is sokan nagyon gyorsan befejezik a munkadarabjukat. Sokszor kell őket arra ösztönözni,

hogy tegyenek hozzá még valamit, dolgozzák ki jobban. Mindezt vita nélkül, mely belső meggyőződésből fakadóan, egyszerűen kell elrendezni abból a biztos tudásból, hogy ez gyógyítja őket. A sietség és a felületesség még az egyébként lassabban, elmélyültebben dolgozó gyerekekre is hat, holott a mi iskolánkban egyáltalán nem érvényesül a versenyszellem. De minden gyerek keresi a helyét, a szerepét a közösségben, és sokan mindent: személyiséget, véleményt fölládoznak azért, hogy kiszolgálják a közösségből feléjük irányuló szerepigényt, és ezáltal elfogadottá váljanak. Később, felső tagozaton már nem a bohóc, a szemtelen, a vagány lesz az igazán díjazott szerep, de sokan benne ragadnak, nem tudnak kibújni alóla. Ez nagyon nehéz dolog, és a kisebbek nem is tudják mindezt fölmérni. Figyelemfölvívás, szeretetéttség mozgatja őket.

Van az életben az idea, amelyre törekszik az ember, és van a lehetőség, mindehhez a gyerekek akarata. Ezek mentén a lehető legkisebb veszteséggel kell kompromisszumokat kötni. Nagyon el kell azon gondolkodni azon, mit is akarunk közvetíteni ahhoz, hogy a gyerekek a belső érzéseikből tudjanak mozdulni. Van, akiben erősen megfogalmazódik az, hogy ő nem ilyet akar, másmilyen színűt szeretne, és ilyenkor a kétségekkel együtt is inkább arra hajlok, hogy engedjek ennek. Ezeket a segítségeket más módon is meg lehet fogalmazni, át lehet adni. Maga a sapkakötés megtörténik, de olyan erős a gyerekekben az eltökéltség, annyira kritikusak, és annyira meg tudják fogalmazni magukat, hogy nehéz mindent szigorúan az előre meghatározott elemekkel véghezvinni. Egyes gyerekek például erősen kötődnek bizonyos színekhez. (A divat ekkor még nem befolyásol, a kézimunkázás sokáig nagyon egészséges tud maradni.) Van, aki a kék világában él. Akkor vele meg lehet beszélni, hogy a sapka legyen kék-fehér csíkos, de a teteje legyen fehér. Aki nagyon színeset akar, az alul köthet mindenféle színnel, és fölfele egyszerűsödnie kell a színvilágnak. Így lavírozgatunk a saját személyes igény és az életkornak megfelelő folyamat beteljesülése között.

Később, nyolcadikban már intellektuálisan lehet kezelni a nagy kilengéseket.

Nagyon sokat kellene ilyesmikről beszélgetnünk, de rengeteget kell foglalkoznunk a gyakorlati teendőkkal. Olyan furcsa ez az időtényező is. Olyan, mintha relatíve gyorsulna az idő. Hiába mutat az óra ugyanúgy huszonnégy órát, mintha egyre kevesebb férne bele. Állandó hajszoltságot érzünk: teljesíteni kell, határidők szorítanak, nem tudunk egymásra figyelni, rohanni kell a következő tennivalóhoz... Talán kevesebb dolgot kellene csinálnunk, de azt igényesen, szeretettel. Nem ennyi mindent, aminek a jelentős részére valószínűleg nincs is igazán szükség. Erősen meg kellene szűrni a vállalásokat, és ami keveset meghagyunk, azt alaposan és elmélyülten végezni. Mindez így végiggondolva olyan józan és természetes megoldásnak tűnik, mégsem tudjuk megvalósítani. Jönnek a külső nyomások, az elvárások, amelyekkel szemben nehéz behúzni a féket. A kézimunkázás csodás lehetőség erre. A bazar kapcsán például mindig ütközőpont az, hogy magamnak akarok csinálni dolgokat. Nem az iskolának, nem az osztálynak, hanem magamnak. Ha jól meg tudjuk ragadni, hogy miről is van szó, akkor arra a gyerekek fogékonyak.

Negyedikben elérkezünk a rubikonhoz. Ez nekünk a megnyugvás időszaka: az abszolút rend, a keresztszemes hímzés. Nem lehet csapongani, minden meghatározott. Itt is van persze lehetőség egyéni elképzelés megvalósítására, de az egész nagyon nyugodt és rendezett, meghatározott. A tűpárnához egy színt kell választani, és azon belül a sötétől a világos felé haladunk. Ez gyakorlás is, és még erős benne a kötöttség: egységben van a forma és a szín. Ezt követi a tolltartó vagy a papírszebkendő-tartó. Ennek során már gyakorlottá válik a fordulás, a váltás, ezt követően már jöhetnek a minták. Ekkor már nagyon szórt a mezőny a képességek és a szándékok szerint. A lányok között sokan a többedik tolltartót készítik, és van fiú, aki a második tűpárnájánál tart. Harmadikban a sapkát egész évben kényelmesen kötögetjük, még nem is nagyon engedjük hazavinni. A negyedikesek már hazavisznek kongrét, otthon is dolgozhatnak. Amit az órán csinálunk, az itt marad, benne van a zsákban, de kérhetnek külön anyagot, fonalat. A rubikon idején sok változás következik be. Kezdenek a gyerekek kissé kilépni az egységből, a szimbiózisból, az áhítatból. Kérdések merülnek föl bennük, kezdenek másképpen ránézni dolgokra. (Hatodikra már az a helyzet, hogy a tanár a szaktudásával vívja ki a tekintélyt, és a gyerekek nagyon kritikussá válnak: Hogy tudod ezt megcsinálni?) Megnyugtató számukra a szakmai hitelesség. Múlóban van a feltétel nélküli elfogadás, lezárulóban a gyerekkor. Mindez bizonytalanságot, megrendültséget hoz magával, és ezt ellensúlyozza a keresztszemes rendje.

Ötödikben haladunk lefelé, a sapka után következik a kesztyű. Folyamatosan próbálgatni kell, meghatározni, hogy mekkorára van szükség. Ez hozzájárul az énkép alakulásához is. Az egész folyamat nagyon izgalmas. Mindig valami új következik: a passzé után jön a tenyér, az ujjrés, azután a fogasztás, és egyszer csak rádöbbenek a gyerekek, hogy mindezt meg kell ismételni. Az egész érdekes folyamatot előlről kell kezdeni, és ezen mindig meglepődnek. Amikor elkezdik, eszükbe sem jut, hogy két kezük van. Az esetek többségében ez nem könnyen emészthető számukra. Annál is inkább, mert ekkor már nincs döntési lehetőségük: a második kesztyűnek pontosan olyannak kell lennie, mint az elsőnek, ezért sokszor kell bontani is, és ez sok tanulságot hordoz. Az egyik kesztyű története egészen más, mint a másiké. Ez már előkészíti a hetedikről következő, a földre való megérkezés időszakára történő készülést, amikor már saját felelősséget kell vállalni. A sapkánál még mindent megmondtunk: ennyi sort megkötsz, ennyit fogyasztasz stb. A gyerek dolga csinálni, de ehhez erős külső támogatást kap. A kesztyűt már ő alkotja meg, és utána teljes egészében az ő felelőssége még egyszer megvalósítani. Ezen kívül a kesztyű kialakítása a fizikai létezéssel történő folyamatos találkozást is lehetővé és szükségessé teszi. Már magamra kell nézni, szembeülni kell magammal, a tanárral is más kapcsolatba kerülök: többé nem gondolom, hogy mindent tud a kézimunkázásról, hanem megnézem, hogyan tudja, amit tud. Ekkor már megjelennek ellenőrző, provokáló kérdések is: tudsz ezt?; tudsz azt?; hol tanultad?

A hatodikos babavarrás valóságos csoda – ez számomra is mindig megdöbbentő. A tantervet elég régen állították össze, azóta sok minden alaposan megváltozott az életünkben. A pedagógia szerint a hatodikos babavarrás testesíti meg a klasszikus gyerekkor lezárulását. A kézimunkázás egy részében szabadság van, más részében meghatározott tennivalók, sor-

rendek, technológiák követendők. A babának például adhatunk valamilyen karaktert (lehet indián bőr felszereléssel, újságáros táskával, kivarrt, lapozható újsággal), amitől belső lelki élménnyé, sajátjá válik, többé nem rajtunk kívül álló a baba, nem megcsinálendő tárgy, hanem más szemszögből kötődünk hozzá. Mindenre hasonlít a babája. Nem arcra, hanem minőségre. Hiába dolgoznak a gyerekek sablon és meghatározott arányok alapján, mégis minden baba teljesen más. Mindegyikről meg lehet állapítani, ki készítette. Munka közben jó a hangulat, óriási poénok csattannak: kinek nincs még feje, hol van a kezem stb. Egy ponton túl ebben is véget ér a szabadság. Lehet-e például topot adni a babára – nem lehet. De hiszen az én babám, azt csinálom vele, amit akarok, nem? Erre az a válasz, hogy mi itt valamit képviselünk. Ha körbenézel, mindenben egyféle értékrendet látsz. Amit készítünk, abban is ezt az értékrendet valósítjuk meg. Ebbe sok minden belefér, ezen belül nagy szabadságot élvezel, és van, amire azt mondjuk, az nem fér bele. Ezt sokan hamar elfogadják, és van, aki tovább gombolyítja. Ilyenkor azt mondjuk: nekünk, tanároknak nemcsak az a dolgunk, hogy a baba elkészülését segítsük, hanem az is, hogy a szépérzékét is neveljük, és mindebből a legjobb minőséget adjuk át. És egész csomó dolgot nem fogadunk el, ami nem illeszkedik az értékrendünkhöz. A későbbi önálló döntéseidben sokat fog majd segíteni mindaz, amit ezekben az években és ebben a környezetben megéltél. Erre persze még mindig jöhet az, hogy „akkor majd otthon megcsinálom”, de biztos, hogy hat az, amit éveken át itt tapasztal, lát maga körül a gyerek. Az is érdekes, hogy egymást is megítélik. A többség olyan közegeből jön, amelyik az iskoláéval azonos értékrendet követ, és sokkal hatásosabb, amit a gyerekek egymásnak mondanak: Fú, ez hogy néz ki? De gáz! Hatodikban a humor is nagy szerepet kap. Vannak alapvető igazodási pontok, de sablon sosincs. Nincs két egyforma osztály, két egyforma hozzáállás, mindig minden külön történet.

Hetedikben következne a nemezcipő. Idén egyetlen gyerek sem volt hajlandó elfogadni. Dolgos, egészséges osztályról van szó. A cipőcske helyett most kötényt varrunk és hímzünk. Megtanulunk géppel varrni, így nyolcadikban a ruhavarráskor már nem kell azzal bíbelődni. A gépelés kedvéért mindenre készek.

A nyolcadik nagyon nehéz. A lányokkal ruhát varrunk, ez már összetett folyamat, és közben mindig a kötényt varró fiúkra kell figyelni, akik versenyautóként kezelik a varrógép pedálját, és egyébként is döngetik a határokat. Ne legyen lógás, ne legyen csúnya beszéd, ne szabja el az anyagot, figyeljen a gépre...

Kilencedikben nincs óránk.

Tizedikben szövünk, ez az intellektuális neveléshez kapcsolódik. A nyelvben is élnek ezek a fordulatok: egymásba szövö a gondolatait, elvesztettem a (gondolati) fonalat stb. Ilyenkor már nagyon eltérő módon viselkednek az osztályok. Érdekes megfigyelni, milyen erősen jelentkezik az osztálytanítók hatása. A nagyon intellektuális férfi osztályával sokkal nehezebb dolgozni. A finomabb, művészibb nő osztálya jobban bele tud menni a folyamatokba. És ezen túl persze osztályon belül is nagyok a különbségek.

Tizenegyedikben a könyvkötésben sok alkotó erő megnyilvánul, ez is csuda dolog. Rengeteg ötlet közül választják ki a fiatalok, mi a legmegfelelőbb számukra: textillel kössék-e be a könyvet, fessenek-e, vagy kész papírt vegyenek, bőrt használjanak... Ebben a munkában nagyon pontosan kell mérni, szabni, hajtani. Most éppen azon vagyunk, hogy eljussunk egy nyomdába.

Szerintem minden tanárt nagyon foglalkoztat, hogyan lehet segíteni az elmélyülést, a figyelem összpontosítását. A művészeti órákon talán ebből a szempontból is sajátos a helyzet. Régen a műhelyeknek is megvolt a maguk hangulata. Munka közben beszélgetni is lehet, jó a kedély, sokan már szünetben jönnek, annyira akarják csinálni, és mindez nagyon fontos. A csendes, elmélyült munkát még felnőttekkel is nagyon nehéz életre hívni. Lehetne persze így-úgy minimálisra lenyomni a beszélgetést, de azt hiszem, akkor az következne be, mint a közlekedő edények esetében: valahol megemelkedne a szint. Ráadásul az is fontos, hogy a munka melletti társalgásokban sok olyasmi szóba kerül, ami máskor nem, és ezek mentén fény derülhet nagyon komoly dolgokra is, lehetőség adódhat valami nehézséget megérteni, túljutni rajta, megoldást találni rá. Megmutatkozik a gyerekek egymáshoz való viszonya is. Ilyenkor arra is ügyelni kell, hogyan támogatunk meg valakit, nehogy azzal még kijebbn sodorjuk a közösség peremére. Mindez korosztályos kérdés is, de az egyes osztályok között is nagy különbségek vannak e tekintetben. Vannak osztályok, amelyekben senki nem bánt senkit. Nagyon érdekes dolgok ezek. Ahol például nagyon szoros az osztálytanító kapcsolata a diákjaival, ott nehezebb a szaktanárok dolga.

Mindebből látszik, mennyi lehetőség adódik nap nap után arra, hogy rálássunk magunkra, a munkánkra, és azonnal lehet tudni, ha valamit rosszul csináltunk. Sokszor nagy önfigyelemre van szükség ahhoz, hogy ne a saját sérelmünkkel foglalkozzunk, ugyanakkor az őszinte visszajelzésünkkel arra is tanítjuk a gyerekeket, hogy a másik ember szempontjait is figyelembe vegyék. Mindig azt kell szem előtt tartani, mi kell a diáknak, mitől fog előbbre lépni, mitől fog épülni, és ezt néha bizony nehéz végigvinni. Sok függ attól is, milyen erővel lépek be az iskolába. Én például teljesen kívül tudom hagyni az otthoni nehézségeket. Ez döbbenetes is. Amikor hazamegyek, akkor viszont nem tudom kicsukni magamból az iskolát. Utazás közben is azt forgatom magamban, mire készülök, kinek mit ígértem, hogyan rendeztem valamely helyzetet. Holott nekem a családom az első, és mégis így van. Hihetetlen felelősség ugyanis, hogy mit adok át a gyerekeknek a tárgyi dolgokon keresztül, mire tanítom őket.

Az iskolát a szellemi tartalmak miatt szeretem, amelyeket hordoz. Ahogyan beágyazódott egy olyan világba, ahol nem könnyű eligazodni, de ezek a szellemi tartalmak megtartó erők. Szeretem a művészeti nevelés miatt. Szépséges dolgok születnek. A kezünkkel tevékenykedünk, alkotunk, s az ekkor születő érzés és akarat beleáramlik a világba, és ez gyógyító.

Szeretném, ha jobban megbecsülnénk az értékeinket. Szellemi, lelki és tárgyi értelemben egyaránt. S talán több elfogadó szeretetet, bizalmat is kívánnék magunknak, amely sok nehézségen átsegít, amely megértéshez, megoldásokhoz vezet bennünket.

A beszélgetés alapján a képet megrajzolta:

Lakatos Anna

FARSANGI VIGASSÁG, ZABOLÁTLAN ÖRÖM

Ünnepek nélkül az ember monoton taposná a mindennapok szürke, poros útját, és szívére súlyos ködként telepedne a reménytelenség. Az ünnepek, mint a fülledt szobánkba áramló friss levegő, új lendületet hoznak, kiemelve minket egy időre a tér és az idő megszokott álmodásából.

A régi ember szokásai, ünnepei a természet biztonságot adó éves körforgásába ágyazódtak bele. Tudta, hogy ebből ki nem szakadhat, mert akkor megszűnik a lába alatt a biztos talaj, széthull az élete. Ezért ősi erővel élte és hagyományozta utódaira a megtartó szokásokat, az ünnepek lélekpezdítő örömét.

A néphagyományban a háromkirályok (vízkereszt) a karácsonyi ünnepkör záró napja és a farsang kezdete. Jézus születése mint kicsiny mag már ott van elvetve a szívekben, hirdetve a fény erejét sötét vívódásainkban. Ekkor a természet lassan éledezni kezd a fagy szorításából is, az újjászületett Nap gyermeki mosolya megszínezi a sápadt földeket. Az emberben széles jókedv nyújtózik, a tavaszvárás reménye, óhajta. Ahogy a természet a fény simogatásának engedve kezd kienedni halottnak tűnő merevségéből, úgy lazul meg minden megszokott mérték, rideg közepszerűség az emberben is.

Vince napján (január 22.), akinek neve „győzedelmest” jelent, már érezhető ez a visszafordíthatatlan folyamat. A falu népe ezen a napon borospincéről borospincére járva áldomázott. A pinceajtókat kitárták. Ha folyik Vince, tele lesz a pince, mondták. Vagyis ha Vince napján süt a nap, akkor jó borteremés várható.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napján (február 2.) pedig fölébred és szuszogni kezd a föld. Ezen a napon égő gyertyákkal kerültek a határt. A házakban eloltották a tüzet, és megszentelt tűzzel gyújtották meg újra. A Világ Világosságát jelképező gyertya fénye elűzi az ártó sötétséget.

A hagyomány szerint ezen a napon jön ki a medve a barlangjából. Ha árnyékát meglátja, és visszamegy, akkor hosszú tél várható.

A legenda szerint a fuldokló gyermeket megmentő Szent Balázs püspök napján (február 3.) a pap keresztbe tett gyertya fénye mellett Balázs-áldást oszt, hogy minden torokfájástól és bajtól megmeneküljön a hívő. Ezen a napon almát is szenteltek hazánkban, amelyből egy-egy szeletet a torokfájós embernek adtak. Balázs „vitézei” – szalagos, bokrétás gyerekek – pedig ugrándozva köszöntöttek be a házakhoz, daloltak, táncoltak, bukfencet hánytak, amiért ajándékokat kaptak.

A farsangi kedv a felnőttekben is egyre magasabbra hágott. Egymást követték a farsangi bálók, esküvők, lakodalmak. A nagy vigasság szegénynek, gazdagnak egyaránt kijárt. A természet rendje kívánta így: búcsúztatni, elűzni a telet, és köszönteni a közelgő tavaszt.

Gyakoriak voltak az „állatalakoskodások”, amikor a beöltözöttek az adott állat mozgását, viselkedését utánozva ijesztgették a falubelieket. Ennek jó példája a Mohácson évről-évre megrendezett busójárás. A régi farsangokhoz hozzátartozott a vadság, a riogatás, a zabolátlan erők kiélése.

A legtöbb vigasságot a farsang végére tartogatták.

A hamvazószerda, a húsvéti böjt kezdete (idén március 9.) előtti három nap a „farsang farka”.

Szombat este új lendületet vett evés, ivás, móka, tánc, tobzódás mindazokban, amik zsírossá teszik az ember testét, lelkét. Minden szokás gonoszűző, termésvarázsló erővel bírt. Ilyen volt többek között az állakodalom – ha nem volt igazi lakodalom a faluban –, a tél temetése, amely egyúttal a falu bűneinek elhantolását is jelentette.

Húshagyókeddi szokás volt a rönkhúzás vagy tuskóhúzás. A legények farönkön húzták az álvőlegényt és az álmenyasszonyt olyan házak udvarába, ahol vénlány lakott, közben vesszővel, a virágzó élet jelképével megsuhintgatva az útjukba kerülő lányokat, gyerekeket.

Ezekben a napokban került sor a leány- és a legényavatásra, amikor az ifjaknak kemény próbákat kellett kiállniuk.

Szokás volt a sardózás, amikor a fiúk beköszöntöttek a házakba bunkósbotokkal, amelyekre mindenfelét ráaggattak, hogy nagyobb zajt csaphassanak, mondván:

*„Sardó gyűjjön, hozzon meleget!
Micsoda meleget? Nyári meleget.
Haj, székecske, székecske, szőlő dombocskája,
Zab szemesedjen, búza bokrosodjon,
Király lova húzzon, hadba megyünk rajta,
Török fejet hozzon, lapu alatt hápogjon,
Csóvány alatt cincogjon.
Csík, csík, mácsík, mákos csík.”*

Hamvazószerdán aztán elcsöndesedett a falu. Kissé belefáradva a vígasságok mértéktelenségébe, készítette testét, lelkét az előtte álló nagyböjtre, a hamut hintő pap szavai nyomán: „Emlékezzél, ember, hogy porból vagy, s porrá leszel”

Kovács Gábor

ENGLISH

NOT EASY AT ALL

The following sentences include idioms with parts of the body. Can you tell what the missing word is? Once you have found all of them, send them to us through your English teacher.

1. We have to learn this poem off by _____. (learn sg completely)
2. You have to deal with this problem before it gets out of _____ (lose control over it)
3. Keep your _____ crossed for me tomorrow – it's my language test. (wish good luck)
4. Jack was caught red-_____ picking apples from the neighbour's tree. (caught doing sg bad)
5. You'll have to put your best _____ forward, an inspection is coming. (make a good impression)
6. I'll show you round the city. I know it like the back of my _____. (know it very well)
7. You can tell me, I won't tell anyone, my _____ are sealed. (keep a secret)
8. I told him my opinion and he has been giving me the cold _____ ever since. (ignore sy)
9. Of course I want to know – I'm all _____. (listening attentively)
10. You're racking your _____ to figure this exercise out. (think hard)

NOT SO EASY

1. I'm thinking of an animal...

- it's a mammal
- it's a wild animal
- it has four legs and long tail
- it doesn't like swim, but it can
- it's bigger than a dog
- it grabs its prey, because it can hunt extremely well
- the male bigger than the female
- it is striped

2. I'm thinking of an animal...

- Can it fly? No!
- Is it a very small animal? Yes!
- Does it live in the trees? No!
- Does it live in a cold climate? No!
- Does it have more than two eyes? No!
- Does it construct a house? Yes!
- Has it got an antenna? Yes!
- Is it black? Yes!
- Can it bite? Yes!

What is it? _____

Aha, it's an _____

EASY

Find eleven animals in the box!

Y	W	U	W	O	L	F	L	I	O	A
H	I	P	P	O	K	O	A	I	S	D
G	B	Y	E	B	R	L	L	A	M	A
E	R	A	N	S	H	H	I	K	M	Z
K	A	N	G	A	R	O	O	Y	X	E
O	E	D	U	F	V	I	N	E	L	B
A	X	T	I	G	E	R	K	M	O	R
L	G	I	N	M	O	P	A	N	D	A
A	G	V	E	L	E	P	H	A	N	T

Please hand in your work to your English teacher!

NICHT SO LEICHT

Roland, sehbehindert, erzählt...

Wo sind die Wortgrenzen? Und was muss man groß schreiben?

„ich heißer Roland, bin 17 und lebe in Wien, wo ich das XIX. Bundesgymnasium besuche. Ich bin aberein" besonderer Schüler", denn ich bin von Geburt an blind. Ich kann nicht sehen, nicht lesen, nicht schreiben... In der Klasse benutze ich einen Laptop mit einer Zeile in Brailleschrift. So kann ich besser und vor allem selbständig arbeiten, in der Schule bin ich ziemlich gut. Meine Lieblingsfächer sind Englisch und Deutsch. Später möchte ich Anglistik oder Germanistik studieren.

Größe Probleme in der Schule habe ich aber nicht. Im Sportunterricht mache ich ein eigenes Programm. Während mein Mitschüler Volleyball oder Handball spielt, mache ich z. B. Krafttraining. Ich kann auch ziemlich schnell laufen. Ich brauche nur 12,2 Sekunden auf 100 Meter. Toll, oder?

Ich kenne viele Sehbehinderte, die einen Hund haben, mit dem sie spazieren gehen. Ich habe früher einen gehabt, Csar, aber jetzt brauche ich keine Hilfe mehr, um zur Schule zu gehen. Ich kenne den Weg auswendig, und die Schule ist nicht sehr weit weg, nur 15 Minuten zu Fuß... und im Notfall greife ich zu meinem Handy..."

LEICHT

WAS ZIEHT ARTUR AN?

Artur zieht eine H ____
ein H ____ an.
einen S _____

Anna zieht eine B _____
ein K ____ an.
einen M _____
einen P _____

Peter zieht S _____

GAR NICHT SO LEICHT

Rechne aus! Was ist das Endergebnis?

Zwölf Einschüler haben bei 9 – stndiger Arbeitszeit in 7 Tagen 390 m² Betonschalung hergestellt.

Wie viel Einschüler sind bei gleicher Leistung einzusetzen, wenn in insgesamt 21 Tagen 2340 m² Betonschalung hergestellt werden müssen, und die tägliche Arbeitszeit nur 8 Stunden beträgt?

Gib bitte die Lösungen Deiner Deutschlehrerin ab!

A 2010/2011. TANÉV RENDJE

Farsang	2011. február 18. péntek
Síszünet	2011. febr. 21–25. (hétfő–péntek)
Tavaszi hangverseny	2011. április 15. péntek
Húsvéti szünet	2011. április 21–29. (csütörtök–péntek)
Írásbeli érettségi	2011. május 2. hétfő – magyar
	2011. május 3. kedd – matematika
	2011. május 4. szerda – történelem
Osztálykirándulások	2011. május 2–4.
Országos kompetencia-mérés	2011. május 25. szerda
Olimpia	2011. május 25–29. (szerda–szombat)
Pünkösöd	2011. június 13.
Diplomaosztás, a 12. osztály bankettje, utolsó tanítási nap	2011. június 15. szerda
Diáknapok, adminisztrációs munkanapok	2011. június 16–17. és 20–21. (csütörtök–kedd)
Bizonyítványosztás, a 13. osztály ballagása, tűzugrás	2011. június 22. szerda

Far - sang, far - sang há - rom nap - ja,
 itt ha - gyott a lá - nyok any - ja.
 Győj - jék ha - za, Pes - ta bá - csi,
 mind el - ad - ták aj já - nyo - kat,
 Kit gör - he - ér, kit má - lé - ér,
 Ba - gi Ka - tyit egy bim - bó - ér,
 ak kon - dás - nét egy ma - la - cér,
 ak kán - tor - nét egy szok - nyá - ér,
 a lo - vász - nét egy csi - kó - ér.

Ha - ja kincs, ha - ja kincs, ne - kem vót, de már nincs,
 el - ha - gyott, a - ki vót, hol ve - gyek oly - lyan jót,
 la - la - la, ja - la - la, hol ve - gyek oly - lyan jót?

Kínálatunkból:

Stockmar festékek, kréták, gyurmák, fóliák.
 Aquarellpapírok, ecsetek, rajztáblák, táblakréták.
 Színes mesegyapjuk, filcek, babaanyagok, textilbabák,
 kesztyűbábok.

Fa- és fejlesztőjátékok, vonatok, babaházak.

Mesekönyvek, társasjátékok stb.

Fa- és fejlesztőjáték bolt

Nyitva: H-P 10-18, Szo. 10-13.

Budapest VII., Király u 101. (Lövölde térenél) • Telefon: 06-1-413-0885 • www.katica.hu • katica@katica.hu